

DOMOLJUB

TE V. 50.

V LJUBLJANI, DNE 13. DECEMBRA 1933

LETO 46.

ena 38 Din za celo leto. Za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din. V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din. Izhaja
ako sredo. Spisi in dopisi naj se pošiljajo Uredništvu »Domoljuba«; naročnina, reklamacije in inserati Upravištvu »Domoljuba« v Ljubljani.
telefon uredništva: 4549 telefon uprave: 3992

V varstvo denarnih zavodov

Ko smo pisali o novi uredbi, s katero je
ločeno, kako naj se plačujejo kmetijski dol-
gi, smo povedali, da bodo izšle tudi ured-
be, ki bodo določile, kako naj skušajo denar-
ni zavodi ta udarec prenesti. Dne 4. decem-
bra so bile te uredbe res objavljene. Na krat-
ko naj jih v naslednjem omenimo.

Prva uredba govori o zaščiti denarnih
zavodov in njihovih upnikov. Nekateri denar-
ni zavodi so bili že doslej zaščiteni. Nekateri
pa podlagi § 5. zakona o zaščiti kmetov z dne
1. aprila 1932, nekateri pa na podlagi § 6.
zakona o podaljšanju veljavnosti prejšnjega
zakona z dne 20. decembra 1932. Taki zavodi,
ki so na podlagi teh dveh paragrafov pod za-
ščito kot n. pr. Prva hrvaška štedionica, Kre-
tna banka v Ljubljani, Srpska banka v Za-
rebu, Mestna hranilnica v Ljubljani, morajo
v roku treh mesecev zaprositi za novo zaščito
pa morajo začeti redno poslovati. Prosi-
jo za to novo zaščito lahko tudi vsi drugi de-
narni zavodi, vendar ni zanje določen noben
rok. Ta zaščita obstoji v trojnem. Prosi-
jo lahko a) da se jim odobri odgoditev plačil,
b) da se jim odobri sanacija, ali c) da se
jim odobri izvenstečajna likvidacija zavoda.

Odgoditev plačil more dobiti kak
zavod najdalje za 5 let. Le v izjemnih sluča-
ih bi se mogel določiti daljši rok. Nanaša se
na odgoditev plačil na stare zavodove dol-
gov, to se pravi na dolgovce, ki so nastali do
1. januarja, ko se je zavod poslužil te uredbe.
Predložiti mora tak zavod poseben načrt, po
katerem misli pokriti svoje stare dajatve.

Če se izkaže, da kak denarni zavod ni več
aktiven, to se pravi, da ima dejansko več iz-
plačati kot pa ima vrednosti, mu more oblast
dovoliti sanacijo. Dovolj se taka sa-
nacija, ako zahtevajo to važne gospodarske
pristojnosti. Uredba našlepa razne ugodnosti, ki
more dobiti tak zavod, da poskuša spr-
ati v ravnotežje svoje premoženje in svoje
dolgovce.

Če pa kak zavod ni aktiven, pa tudi ne
že, da bi ga iz javnih koristi reševali s sa-
nacij, se mu na prošnjo dovolj likvida-
cija izven stečaja. Tak zavod bi sam
sebi moral napovedati stečaj (konkurz).
Če pa bi bil to hud udarec za vse, ki imajo
s takim zavodom opraviti, se mu dovoli, da
časni prenehava s svojim delom in s čim
manjšo izgubo brez konkurza konča svoje živ-
ljenje. V vseh gori navedenih slučajih mo-

re državna oblast postaviti takemu zavodu, ki
prosi za kako ugodnost, posebnega nadzor-
stvenega komisarja.

Gotovo je, da se bo moralo mnogo denar-
nih zavodov poslužiti gori omenjenih ugodno-
sti, če ne drugega, vsaj prositi za odgoditev
plačil. Kajti denarni zavodi ne bodo dobili
gotovine, ker te ne bodo plačali kmetje, ki so
dolžni.

S tem v zvezi je izšla uredba, ki go-
vori posebej o zadružništvu. Kreditne
zadrugе so namreč ravno tako zadete z ono
uredbo o plačevanju kmetijskih dolgov, kot ve-
liki denarni zavodi po mestih. Zato je izšla
posebna uredba, ki pove, kako naj se določbe
uredbe o zaščiti denarnih zavodov uporabljajo
za zadrugе. Tudi te torej morejo dobiti ko-
misarja.

Izšla pa je potem še druga uredba, ki do-
loča, kakšna sme biti najvišja obrest-
na mera za posojila in za vloge.
Določeno je — na kratko povedano —, da ne
sme biti obrestna mera zaenkrat za posojila
višja kot 12½%, in za vloge zaenkrat ne višja

kakor 6¼%. To seveda ne velja za kmetijska
posojila, ker za te je obrestna mera v posebni
uredbi določena. Denarni zavodi se bodo po
posameznih banovinah sami dogovorili, kak-
šna naj bo v tisti banovini obrestna mera, le
preko gori omenjene višine ne sme iti. Ker
je znižana obrestna mera za kmetijska posojila
na 6.02%, bo seveda padla zelo obrestna me-
ra za vloge.

Kako bo določena ta obrestna mera v
dravski banovini, danes še ni jasno, bomo pa
o vsem tem pravočasno obvestili v našem ča-
sopisju.

Ker bodo denarni zavodi napravili radi
teh izprememb velikanske izgube, jim je do-
voljeno, da smejo znižati tudi stroške za urad-
ništvo. Četudi so pri kakem denarnem zavo-
du z uradnimstvom napravljene pogodbe, ven-
dar se bodo smeli stroški znižati kljub takim
pogodbam. Uredbe, ki naj bi uredile denarni
obtok, so torej tu. Vprašanje je, kako se bo
gospodarsko življenje s temi uredbami moglo
spriazniti in koliko bodo dejansko uredile
to težko stanje, ki je danes na gospodarskem
polju. O vsem tem je danes seveda nemogoče
izreči kako sodbo in bo pač treba čakati, kaj
prinese bodočnost.

Katoliške šole prihranilo državi milijone

Škofijski list »The New World« je pri-
nesel te dni zanimivo poročilo o katoliških
farnih šolah v čičaški nadškofiji v Ameriki.
Poroča, da je v nadškofiji 386 osnovnih farnih
šol in 66 višjih katoliških šol. Pač lepo šte-
vilo šol, ki jih čičaški katoličani vzdržujejo
sami poleg tega, da z davki na zemljišča in
drugo prispevajo isti del, kakor vsak drugi,
tudi za javne šole v tem okrožju.

V farne šole v čičaški nadškofiji pohaja
blizu četrt milijona otrok obojega spola. Ko-
liko tisoč učitelje ali učiteljev je treba, da to
mladino vzgajajo in pripravljajo za življenje.
Katoličani žrtvujejo milijone za ta namen,
poleg tega, da država in oblast od njih pobira
pri davkih prispevke tudi za javne šole.

In zanimivo je tudi to, da so v tej krizi
v marsikateri vasi ali mestu bili primorani za-
preiti šole, ker občine ali okraj ne morejo
plačati učiteljev. Znano dejstvo je, da v Chicagi
dolgije mesto in okraj milijone svojim uč-
teljem in učiteljicam. Škofijsko poročilo pravi,
da doslej radi krize ni uknila pouka še no-
bena katoliška šola v čičaški nadškofiji. Tudi
to je primer, ki da pametnim ljudem misliti.
Obenem pa so katoličani v tem okrožju, v

katerem deluje čičaška nadškofija, prihra-
nili milijone in milijone dolarjev državi, okra-
jem, mestom in vasem, ker oni sami vzdržu-
jejo svoje šole. Ako bi v tem okrožju še toh
nadaljnjih četrt milijona otrok moralo pohajati
v javne šole, bi bili državni, mestni in okrajni
proračuni za šolstvo še toliko bolj obreme-
njeni in bi imeli še toliko več primanjkljaja,
kakor ga že imajo.

Pa pride kaka sfantazirana glava, da pri-
poroča, da bi morala država katoliške šole in
cerkve obdavčiti ali celo zapreti. Mar zato,
ker katoličani prihranijo državi milijone in
milijone letno s tem, ker sami še posebej
vzdržujejo svoje lastne katoliške šole? Ali
mar zato, ker se v nekaterih glavah koleščki
narobe vrtijo?

NAŠ NOVI ROMAN

Z današnjo številko smo pričeli priob-
čevati znani zgodovinski roman »Križev
pot«. Upamo, da bo zanimivo in vseskozi
napeto čtivo zadovoljilo vse naše naroč-
nike. Opozorite na roman tudi one, ki še
niso naši naročniki!

RAZGLED PO SVETU

Sv. Oče o katoliškem tisku

Znano je, da je sedanji sv. Oče, papež Pij XI., velik prijatelj katoliškega tiska. Nedavno je sprejel skupino italijanskih katoliških univerzitetnih študentov, katerim je v svojem nagovoru prav toplo priporočal zanimanje za katoliško časopisje. O naročnikih pa je izjavil: »Katoličane je treba resno prebuditi, da bodo znali čuvati svoje interese. Da ne bodo katoliškega časopisja le brali, marveč tudi gmotno podpirali, kolikor jim mogoče. Kadar sem naprošen, da blagoslovim katoliški tisk, še posebej vedno blagoslovim tudi naročnike katoliškega tiska.« Priporočal je tudi, da naj Katoliška Akcija vedno vsepovsod deluje za razširjenje katoliškega tiska.

Pred par meseci je sv. Oče sprejel skupino katoliških novinarjev, katerim je izjavil:

»Vi ste moj glas. Ne mislim trditi, da vi delate moj glas, ampak, da ste v resnici moj glas, kajti malo ljudi bi čulo moje besedo brez pomoči in sodelovanja katoliškega tiska. Sila in moč ter vpliv katoliškega tiska je silno velik in vreden največjega upoštevanja. Karkoli storite za katoliški tisk, upoštevam, kakor bi za mene osebno storili.«

Tako misli in sodi o katoliškem časopisju sedanji Petrov naslednik v Rimu. Tudi drugi bivši papeži so skoro vsi delovali in priporočali katoliški tisk.

Papež Benedikt XV. je dejal svoj čas o ameriškem katoliškem tisku:

»Delo ameriškega katoliškega časopisja zasluži vso pohvalo. Nudi največjo pomoč delu duhovščine, priznici in drugače.«

Papež Pij X. je bil, ki je vsemu katoliške-

mu svetu glasno zaklical znamenite in resnične besede:

»Zastoj ustanovljate misijone, zastoj zidate cerkve in šole, ako ne znate upotrebiti najuspešnejšega orožja — katoliškega tiska.«

Dalje je ob neki priliki dejal katoličanom papež Pij X.:

»Ne samo, da berete obrambo vere v časopisju, pač pa vaša dolžnost je, da tako pisanje in berilo širite med ljudi.«

In njegov prednik papež Pij IX. je ob neki priliki izjavil:

»Sveta dolžnost vsakega katoličana je, da podpira katoliško časopisje in da istega širi med ljudi. Delo dobrega tiska je največje važnosti in ima neizmerne zasluge.«

Iz podanih izrekov lahko vidimo, za kako važno sredstvo so smatrali najvišji cerkveni glavarji na zemlji katoliško časopisje. Ali hoče kdo še večjih dokazov, da je katoliško časopisje potrebno na svetu?

Tudi mi Slovenci smo še posebej potrebni močnega katoliškega tiska med nami. Kako žalostno je, ko se vidi, koliko naših slovenskih sinov in hčera je zgubilo najdražji zaklad — sv. vero. Kdo jih je ob vero spravil? Največ in najbrž prav vse, protiversko časopisje. Kako pa more priprosto človek ostati veren, če mu desetletja nasprotniki pišejo, da ni Boga, da so duhovniki sami sleparji itd.? Proti temu pogubonosnemu delu »Domoljub« vodi že dolgo let odločno in neodjenljivo borbo. Ali ne zasluži »Domoljub« že samo radi tega, da ga vsak, ki še kaj da na Boga in na vero svojih očetov, zvesto podpira in širi?

Italija

s Zanimiv odlok. Italijanska vlada je sklenila, da bo znižala število v državnih uradih zaposlenih ženskih moči. Dosedaj presega po nekaterih strokah število ženskih uradnic število moških nastavlencev. Vlada je strogo naročila, da posamezni upravni oddelki uvedejo numerus clausus za ženske; morejo pa, ako se jim zdi umestno, odsloviti sploh vse ženske iz uradov. Dekleta in žene, ki so zaposlene v industriji, ne smejo delati več kot 11 ur dnevno. Pred 14. letom dekleta ne smejo stopati v službo. Dosedaj je veljala prepoved do 12. leta. Italija je torej sledila Nemčiji. Začasno je to brez dvoma bridka operacija, ki pa se bo polagoma pokazala, da je v interesu žensk samih. — Kajti s tem, da se moške spravi h kruhu, se spravi dekleta v zakon. Ravno to pa hočejo doseči navedene naredbe.

s Drobšč. Proti Slovencem se gonja nadaljuje na raznih koncih in krajih. Iz Ajdovščine se čuje, da oblastva rujejo proti župniku Fonu. Namen je, župnika zlepa ali zgrda spraviti proč, da bi upravo duhovni prevzel fašistovski katehet. Arretirali so ajdovskega cerkvenika in ga odgnali v Gorico. Tam so mu baje izsilili izjavo na škodo župnika: župnik da mu je na dan fašistovskega praznika 4. novembra ukazal, naj zvoni tako kot se zvoni mrličem. Take obtožbe so pač samo smešne, pa oblastvom zadostuje, da dobe kakršenkoli videz razloga. Sedaj groze župniku, da ga konfinirajo, ako prostovoljno ne zapusti župnije. —

te skupine 2; skupaj 207 poslancev. — Sredina: Radikalci 104; Konservativni republikanci 18; Katalonska liga (Cambio) 25; Liberalni demokrati 9; Naprednjaki 3; Neodvisni republikanci 8; skupaj 167 poslancev. — Levice: Katalonski levičarji (Macia) 19; Orga 6; Radikalni socialisti 1; Neodvisni radikalni socialisti (Azana) 4; Republikanska akcija 5; Katalonski socialisti 3; Socialdemokrati 58; Federalisti 2; Komunisti 1; skupaj 99 poslancev. »Framasonski petelin«, razen socialistov, so naravnost pomeđeni s politične pozornice. Od prejšnjih svojih 250 poslancev je levice otela komaj še 99 mest, kar med 471 poslanci nove zbornice, ne bo mnogo pomenilo. Dasi je desnica najmočnejša, ni verjetno, da bi prevzela oblast, ker sama zase še nima večine. Sredina je jeziček na politični tehtnici in je verjetno, da bo sestavil vladno poslanec sredine. Ker pa ima sredina med 167 poslanci tudi nad 60 zavednih in izrazitih katoliških politikov, je več kot gotovo, je bo voditelj sredine Lerroux moral voditi politiko, ki mu jo bo narekoval voditelj desnice Gil Robles; kar pomeni, da je protikatoliške politike na španskem koncu. Splošna sodba je: da je kulturno-bojneže poglaval raz vladnih sedežev dobro organizirana, požrtvovalna španska mladina. — Anarhisti in druga svojat poizkušajo po zadnjih vesteh delati nemire po vsej Španiji, zlasti po industrijskih mestih. Delajo škodo na železniških progah, strašijo s peklenjskimi stroji, zlasti pa so se spravili nad samostane in cerkve. V Granadi je uničil požar en samostan in štiri cerkve. Uporniki razobežajo rdeče zastave, ki jasno kažejo, za kaj gre. Pri raznih spopadih je bilo že mnogo mrtvih in ranjenih, vendar španska vlada objavlja, da bo v najkrajšem času zatrla vse prevratne poizkuse.

Danska

s Požrtvovalni igralci. Obe največji državi ni gledališči, kraljevska drama in opera v Kjøbenhavn, sta zaključili v prejšnjem letu 300.000 danskih kron primanjkljaja (to je do 3 milijone Din). Vlada ni vedela, kam iz zadrege. Različni svetovalci so predlagali zvišanje vstopnino, znižane plače igralcem in naposled ukinjenje enega izmed gledališč, da bi se ohranilo vsaj drugo. Pristajali drame in opere so pričeli ogorčen, neskončen spor v dnevnem tisku. Igralci obeh gledališč pa so sklenili kličati sili in so vladi prostovoljno predložili znižanje plače za 20%. Vlada je pristala in na ta način sta obvarovani obe gledališči: dramsko in operno. Neki norčavec je naslikal po oblaščena igralcev, ki je vodil pogajanja z vlado kot pelikana, ki z lastno krvjo hrani otroke.

40.000 m visoko hoče zleteti Američan Mark Ridge.

75 cm kanone — velikane izdelujejo ruske tovarne.

BANKA BARUCH

15, Rue Lafayette, Paris

Odpremijo denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kursu

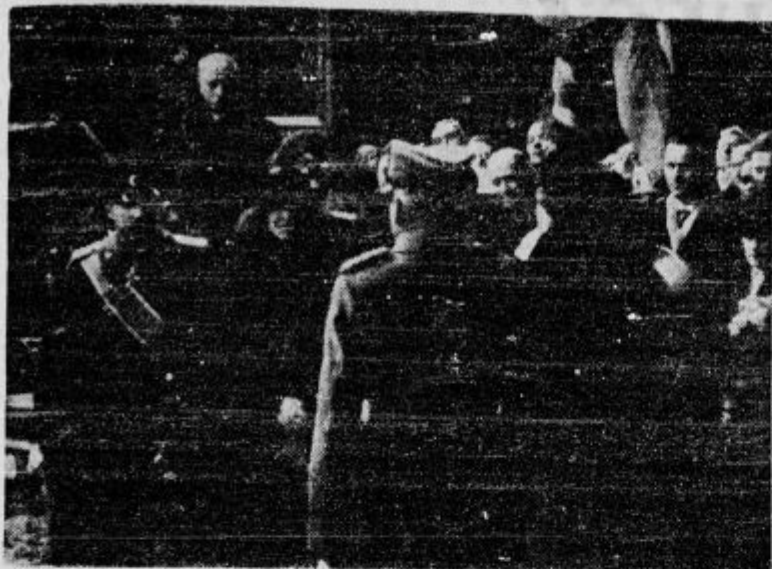
Vrši vse bančne posle najkvalitetneje.

Poslovanje v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune. BELGIJA: No 3064-61 Bruxelles. FRANCJA: No 1117-91 Paris. HOLANDIJA: No 1435-05 Ned. Dienst. LUXEMBURG: No 5067 Luxembourg. Na zahtevo pošljemo brezplačno naše ček. nakaznice.

Španija

s Veliko zmago so si priborili španski katoličani pri zadnjih državnozbornih volitvah. Špansko notranje ministrstvo je 7. decembra objavilo končnoveljavne izide volitev, ki so se vršile 19. novembra in 3. decembra. Izidi so sledeči: Desnica: Ljudska stranka 62; Katoliška kmetijska stranka 86; Baskijski narodnjaki 14; Tradicionalisti in monarhisti 43; osta-

Visok obisk v Belgradu

Kralj Aleksander in kraljica Marija pozdravljata bolgarsko kraljevo dvojico na belgrajskem kolo-dvoru.

Z vročim navdušenjem, s takim, kakor more priti le iz srca bratskega naroda, je sprejel v nedeljo Belgrad in z njim vsa država, vsi Slovenci, Hrvati in Srbi, bolgarsko kraljevsko dvojico, kralja Borisa III. in njegovo visoko družico, kraljico Ivano. Vsa pot iz bolgarskega prestolnega mesta Sofije, od jugoslovanskega obmejnega mesta Caribroda pa do Belgrada, je bila podobna enemu samemu triumfu, na vsej poti se je mogla bolgarska kraljevska dvojica prepričati o toplih simpatijah, ki jih 'jugoslovani gojimo za bratski bolgarski narod. Predstavniki našega dvora, vlade in javnosti so se odpeljali bolgarski kraljevski dvojici nasproti že do Caribroda. Posebno lep pa je bil sprejem v Nišu.

V Belgradu je bil ob 3 popoldne navdušen sprejem. Bolgarskega kralja in kraljico sta pozdravila kralj Jugoslavije Aleksander in kra-

ljica Marija, knez Pavle, kneginja Olga, predstavniki cerkev, zastopniki vlade in narodnega predstavništva ter drugi dostojanstveniki. Obe kraljevski dvojici sta se med seboj pristrčno pozdravili, nakar sta oba kralja obšla častno četo.

Pot s kolodvora na dvor je bila nad vse triumfalna. Ves Belgrad je bil v zelenju in v zastavah, sprejema pa se je udeležilo poleg vojske nad 50.000 Belgrajčanov, ki so navdušeno vzklikali bolgarski kraljevski dvojici.

Bolgarska kraljevska dvojica je prišla v Belgrad v spremstvu kraljevega brata prince Cirila, ministrskega predsednika in zunanjega ministra Mušanova, našega poslanika v Sofiji in drugih odličnikov. Bolgarska kraljevska dvojica ostane gost našega kralja do dne slave našega kralja.

Občinski tajniki

Ze pred meseci je priobčil »Domoljub« članek o občinskih uslužbencih, zlasti o občinskih tajnikih, ki bodo po novih predpisih imeli večja občinska uradnikov. — V dotičnem članku smo omenili, da izda banovinski svet po določbi § 85. zakona o občinah uredbo, s katero bodo določeni pogoji za sprejem v občinsko službo in bo vobče urejeno službeno razmerje občinskih uslužbencev. Po § 145. zakona o občinah je določen rok za objavo te uredbe do konca leta 1933. — Ker pa se bliža leto že koncu in v decembru ne bo zasedanja banovinskega sveta, pač pa bo, kakor so bile občine že obveščene, le-ta sklepal o njej v januarju 1934, bo objavljena uredba šele konec januarja ali vsaj v pričetku februarja. — Šele potem, ko dobi ta uredba obvezno moč, bodo mogle občine skleniti in izdati svoj pravilnik o ustanovitvi službenih mest in postavljanju občinskih uslužbencev, kakor tudi o ureditvi službenega razmerja glede plač, službene dobe, upokojitve ali odpustov itd.

Dobro je, ako dobimo že sedaj nekaj jasnosti, kako utegne biti urejeno vprašanje občinskih uradnikov-tajnikov, ko občine že imajo taka začasna navodila višjega oblastva.

Po načrtu se bo zahtevala za mesto občinskega uradnika bistveno ista usposobljenost, kakršna se zahteva v državnih in višjih samoupravnih uradih. Tako bo predvidoma potrebna za službo občinskega uradnika v naših naj-

večjih občinah vseučiliška izobrazba, to je: biti bo moral jurist. V drugih večjih občinah se bo zahtevala srednješolska matura. Samo v najmanjših občinah bo dopustna nižja predizobrazba, kot za pomožne uradnike.

Občine imajo nalog, da že sedaj začasno postavljajo za uradnike le osebe s srednješolsko maturo, da ne bo treba uslužbencev potem v kratkem izmenjati z drugim, kvalificiranim osebjem. Posebno občine z nad 3000 prebivalcev morajo paziti na kvalifikacijo prosilcev in naj ne jemljejo takih, ki nimajo omenjene izobrazbe. Dopustno je pa poleg gimnazijskih maturantov sprejemati tudi učiteljske abiturijente, ki jih je sedaj mnogo brezposelnih. — Stalno se sedaj, dokler ni uredbe banovinskega sveta in statutih občin, tudi maturantje ne smejo nameščati, marveč se smejo namestiti samo pogodbeno ter proti enome-sečni odpovedi, in s prejemki, ki jih prejema učitelji pripravniki po državni službeni pramitiki.

Prošnje za dovolitev začasnega nameščenja se morajo predlagati okrajnemu načelstvu, ki odobrava začasno namestitev.

— Pa še to: Za ob sebi umljivo se mora smatrati, da onih občinskih uslužbencev, ki po mnogih letih že doslej opravljajo svojo službo zadovoljivo, nova uredba ne sme zadeti, čeprav nimajo na novo zahtevane kvalifikacije in predpisanih študij. F. K-n.

Od bolečine k ugodju

Brez ozira kakšnega izvora je bolečina. Vam Aspirin tablete hipoma vrnejo ugodje. Vzemite jih brez skrbi! Pri nakupu pazite na Bayerjev križ. Ima ga vsak omot in vsaka tableta.

ASPIRIN

V. z. Jugos. k. d. Zagreb, Gajeva 32.
Ogled je regist. pod št. 3437 od 4. III. 1933.

60 ladij je potopil vihar 1. decembra na Crnem morju. — Tudi v Grčiji je napravil orkan ogromno škodo.

3 milijarde primanjkljaja izkazuje italijanski državni proračun.

Imperialisti (razni fašisti) se ne oborožujejo za mir, temveč zato, da z mečem dosežejo izpremembo mej, pravi sovjetski Radek.

Katoličan, ki ne naroča katoliškega časopisa, ni katoliško patriotičen.

Sv. Bernardka

Na praznik Brezmadežne je bila proglašena za svetnico Bernardka Soubirous, kateri se je Marija v Lurdu prikazovala.

KAJ JE NOVEGA

Katolicizem in državotvornost

Ob priliki nedavno izvršene blagoslovitve pravoslavne cerkve na otoku Visu, se je v časopisu vnela razprava o številu pripadnikov pravoslavne vere na imenovanem otoku, pa tudi o vzrokih, ki so nagnili nekatere ondolne prebivalce, da so prestopili v pravoslavlje. Med drugim je predsednik pravoslavne cerkvene občine na Visu, Ruljančič Ivo izjavil, da so nekateri otočani prestopili v pravoslavlje iz globokega prepričanja, da je pripadnost k rimsko-katoliški Cerkvi nezdružljiva s patrijotskim jugoslovanskim mišljenjem. V tem pogledu citamo v »Narodni Svijesti« od 6. decembra odgovor sledeče vsebine: Vsakemu človeku, kakor tudi gosp. Ruljančiču je svobodno, da misli o katoliški Cerkvi kar hoče. Gotovo pa je, da predsednik pravoslavne cerkvene občine na Visu zavzema v organizaciji pravoslavne cerkve tako važno mesto, da mora dobro premisliti, predno kaj takega javno objavi.

Gosp. Ruljančič naglaša z drugimi besedami, da pravi Jugoslovane ne more biti pripadniki rimskokatoliške Cerkve in tako hote ali ne hote skoraj polovici naših državljanov zanika patriotizem in državljansko zavest. Če podajajo take izjave neodgovorni činitelji, se jih lahko prezre z nasmeškom, protestirati pa je treba, kadar zlobna kritika pada iz ust ljudi, ki se na odgovornih mestih. Javno časopisje mora tak postopek ožigosati, ker se na ta način ustvarja v vrstah samih katolikov nezaupanje napram srbski pravoslavni cerkvi in uničevala se haš Jugoslaviji nujno potrebna narodna in verska sloga.

Srbska pravoslavna cerkev ima svoje veli-

ke zasluge na narodnem polju, vendar se pri tem ne sme zanikati ogromnih narodnih dejanj katoliškega duhovništva in s tem tudi same katoliške Cerkve, ki ni šla nikdar za tem, da bi odtujila duhovnike od prizadevanj za dobrobit naroda.

Tudi med pravoslavnim duhovništvom najdemo dalekovidne moze, kakor sta n. pr. metropolit Mihajlo in Jovan Sundečič, ki sta bila zagovornika narodne sloge, a sta za katolike in katoliško Cerkev vedno imela največje spoštovanje, saj sta bila prepričana, da ta cerkev nikogar ne ovira v njegovem narodnem čustvovanju, saj celot pod grehom ukazuje, da mora vsak človek ljubiti svoj narod.

Srečni smo, da smo doživeli dneve, za katere je marsikdo mislil, da so še daleč. Danes, ko je naša združitev gotovo dejstvo, je treba, da prijateljstvo med jugoslovanskimi brati čim bolj utrjujemo. Zapomnimo si pa, da dela narodni slogi največje ovire, kdor omalovažuje, ali pa celo kleveta katoliško Cerkev.

Položaj je tak, da v Jugoslaviji niti državni sestav niti državna politika ne dovolita, da bi katerakoli cerkev imela v naši domovini poseben položaj, zakaj vse od države priznane veroizpovedi delajo tudi za državo in so državotvorne. Bolj državotvorno bi morda lahko imenovali tisto cerkev, ki vzgaja bolj poštene, vestnejše in krepostnejše državljane. V tem pogledu pa je znano vsemu svetu, da katoliška Cerkev težko najde tekmece. Prav zato je očitak g. Ivo Ruljančiča za katoliško Cerkev in jugoslovanske katoličane največja krivica in globoka razžalitev.

Osebnosti

d Tri leta nam že banuje gosp. dr. Drago Marušič.

d Svoj 88. rojstni in godovni dan je praznoval te dni Andrej Šlogar pd. Mavšev oče v Žužemberku. Še mnogo let!

d 70 letnico rojstva je praznoval pretekli teden upokojeni veterinarski inspektor Josip Nikolaj Sadnikar v Kamniku. Na mnogo leta!

d Petdeset let je dopolnil g. dr. Fran Trdan, profesor na knezoškof. gimnaziji v St. Vidu nad Ljubljano. Bog živi g. jubilara še mnogo let!

d 50 letnico je obhajal oni dan znani monter zvonov in kovaški mojster Jerman Franc iz Dola pri Ljubljani. Bog ga živi!

d 25 let že župnikuje v Škocijanu na Koroškem deželni poslanec, vrli voditelj koroških Slovencev g. župnik Vinko Poljanec. Bog ga ohrani našemu narodu še mnogo let!

d Za novega ravnatelja ljubljanskega konservatorija je imenovan g. Julij Betetto.

d Za asistenta bolnišnice za duševne bolezni Ljubljana - Studenec je imenovan g. dr. Stanko Zvokelj.

d Imenovani so bili za honorarne veroučitelje: Ivan Kraljič, kaplan pri Sv. Jakobu v Ljubljani, za I. drž. realno gimnazijo v Ljubljani; dr. Viljem Fajdiga, kaplan v Škofji Loki, ter Alojzij Košmerlj, stolni vikar v Ljubljani, za III. realno gimnazijo v Ljubljani; dr. Pavel Simončič, vikar v Kranju, za drž. realno gimnazijo v Kranju.

Domače novice

d Veličastne proslave Brezmadežne so bile 8. decembra po raznih krajih naše države, tudi v Belgradu. Posebno vzpodbudni in ganljivi sta bili tozadevni slovesnosti v Mariboru in v ljubljanskem Unionu. Unionska dvorana je bila z galerijami vred polna navdušenih čestilcev Matere božje. Katoliška mladina, le tako naprej! Končna zmaga in tam, kjer sta Bog in Marija.

d Te dni je minulo 15 let, odkar je umrl slovenski pisatelj Ivan Cankar.

d Ponovne občinske volitve so bile preteklo nedeljo v Lembušu pri Mariboru. Pri prvih občinskih volitvah so bili namreč ob zaključku vdrl nepoznani storilci na volišče in odnesli ves volilni material. Radi tega so se volitve v nedeljo ponovile. Izvršile so se v miru in redu.

IGNACIJ NAROB. TAPETNIK.
GOSPOSVETSKA CESTA 81. 16. (PRI LEVI)

d Podražitev poštne pristojbine. Prometna minister je v soglasju s finančnim ministrom izpremenil poštino za pisma in dopisnice v mednarodnem poštne prometu. Pristojbina za pisma do 20 gramov za inozemstvo je določena na 3.50 Din, za pisma, ki so težja od 20 gramov, pa ostane za vsakih 20 gramov ali del te teže tudi v budoče 1.50 Din. Pristojbina za odprto dopisnico v inozemstvo se zviša z 1.50 na 1.75 Din. Te pristojbine stopijo v veljavo 1. januarja 1934. Pristojbine za pisma in dopisnice za Italijo ostanejo neizpremenjene.

d Pa novem šolskem zakonu ne more biti upravitelj šole obenem poslovodja in predsednik krajevnega šolskega odbora. Ena od zadnjih dveh »šarž« mora odločiti.

d Svoje društvo hočejo osnovati rezervni podčastniki.

d 20.138 bolnikov je sprejela do konca novembra ljubljanska bolnišnica. Toliko jih ni bilo še nikoli.

d Nesrečna zima mrazi me. Po vsej državi je pritisnil hud mraz, ki ga je v glavnem povzročil močan veter, kateri je v teh dneh divjal nad severnim severovzhodnim delom Evrope in se potem spustil nad južna področja Evrope. Zlasti je deloval sredozemski ciklon, ki je povzročil močno burjo v obmorskih delih naše države. Temperatura je povsod močno padla, v Bosni na n. pr. že 11 stopinj pod ničlo. V Bosni imajo tudi že precej snega, ki je nagnal volkove iz gozdov v bližino vasi in mest. Tudi v Ljubljani je bilo v ponedeljek 11 stopinj pod ničlo.

d 30 žrtev avtomobilske nesreče. Ne ljudi, temveč 30 puranov je prišlo ob življenje te dni v Čakovcu, kjer se je zaradi zmrazih tal velik tovorni avto, poln kurnikov s purani, prevrnil v jarek ob cesti.

d Zatožani in Kašljani prosijo občinsko upravo pri D. M. v Polju, naj kakor v središču, zopet začne žarnice tudi drugod.

d Temelj nacionalizma naj bo poštenost. V »Pohodu« z dne 9. decembra 1933 citamo sledečo značilno izjavo: »V Pohodu« z dne 25. novembra t. l. je bila objavljena notica »Himna metli«, v kateri se navaja, da je bil nameščen neki učiteljski abiturient »prepričan punktaš« in ne ravno »sijajen dijak«. Zadeva diši po javni anonimni denunciaciji. Vprašanje opravičenosti ali neopravičenosti prizadetega abiturienta do službe puščaj stran in naj se podeli služba upravičenejšim, ako so podani razlogi za to. Nikakor pa ne moremo pri tem primeru mimo izbire sred-

d Iz dušno-pastirske službe. Za upravitelja dekanije Cerknica je bil imenovan Alojzij Wester, župnik v Grahovem pri Cerknici. — Podeljena je župnija Zagorje ob Savi Fr. Markožu, žup. upravitelju na Vinici. — Umeščen je bil na župnijo Predvor Valent. Sitar, župnik v Zagorju ob Savi. — Prezentirani so bili: Karel Žužek, župnik pri Sv. Trojici nad Cerknico, za župnijo Sv. Vid nad Cerknico; Ivan Platiša, kaplan v Komendi, za župnijo Smlednik; Franc Majdič, župnik v Motniku, za župnijo Sodražica, in Ciril Jerina, kaplan v Zagorju ob Savi, za župnijo Borovnica. — Premješčen je bil Anton Gole, kaplan v Koprju, za kaplana-ekspozita na Grosuplje. — Konkurni izpit so dovršili: Mirko Bartol, kaplan v Preserju, Anton Dodič, kaplan v Škocijanu pri Mokronogu, Jožef Kapus, kaplan v Dolih pri Litiji, Franc Klopčič, župni upravitelj v Oslinici, Jožef Kreiner, župni upravitelj v Polomu, Anton Pipa, ekspozit v Košici, Pavel Podbregar, ekspozit na Muljavi, Janez Habbjan, župni upravitelj na Gori pri Sodražici, Tomaž Javornik, župni upravitelj v Javorju pri Litiji, Jernej Kovič, župni upravitelj na Polšniku, Alojzij Kriseh, žup. uprav. v Borovcu, Janez Pogačar, žup. upravitelj na Doboveu, in Henrik Wittine, župni upravitelj v Planini pri Crnomlju.

VINA vseh vrst kupite najugodnejše pri
Centralni vinarni v Ljubljani

Prijatelj katoliške cerkve je tudi prijatelj katoliškega tiska.

slav za njegovo odstranitev. Zdrav nacionalizem mora bazirati na poštenosti, zato tudi »nacionalni« zahtev, katerim so podlaga nepoštena sredstva, ne moremo odobravati. Pisce se najbrž niti zavedal ni, kaj se pravi žigovati mladega, neizgrajenega človeka — opravičeno ali neopravičeno — s »punktašim«, da mu tako dejanje uniči lahko eksistenco za vse življenje! In to vse zaradi — kruhoborstva! Nehajno vendar že enkrat s »punktašim«, ko bi lahko navedel nešteto primerov, kako se ta »slager« v nešteti primerih tudi zlorablja. Poštenost mora biti predvsem podlaga pri obljavah, ki se sklenjujejo na nacionalne ozire in ki naj grade, ne pa — ubijajo! — V Ljubljani, 1. decembra 1933. Ivan Dimnik, predsednik sekcije JUU za Drav. banovino.

d Lovski blagor. V lovskem revirju gosp. Karla Sessa v Strahovici je ustreli g. Miloš Kelih lepo divjo mačko, ki meri z repom 85 cm in je 5 kg teška. V Kamniških planinah je divja mačka zelo redka divjačina, saj nihče ne pomeni, da bi jo že kdaj zasledili. G. Miloš Kelih je prišel do redkega lovskega plena čisto slučajno: zvedel je, da je v gozdu neka zver raztrgala dva zajčka in se zadovoljila samo s tem, da ju je načela in izpila kri. Stopil je v gozd in kmalu so psi prepoznali divjo mačko, ki se jim je obupno postavila v bran. Psi so stali pred njo brez moči in se niso upali v bližino njenih ostrih krempljev. Divja mačka je pošastno sikala in obupno iskala rešitve pred trojico psov, ki so prežali na njo. Lovci je nekaj časa opazoval neenaki boj, potem pa je iz daljave kakih 35 korakov pogodil redko zver v glavo. Poleti medved, jeseni merjasec, zdaj pa nazadnje še divja mačka. Res srečne Kamniške planine!

d Z motornimi vlaki se bodo vozili. Pred kratkim je avstrijska tovarna motorjev »Autro-Daimler« napravila več poskusnih voženj z motornimi vlaki na področju zagrebškega ravnanstva, in sicer na progi Zagreb-Sušak, na progi Zagreb-Split in na progi Zagreb-Varaždin. Pri teh poskusnih vožnjah se je pazilo na dve: da se ugotovi, kolikšno brzino more razviti motorni vlak na ravni progi in kolikšno brzino na vzpetinah. Sušaka in splitska proga sta se izkazali za najpovoljnejši v tem oziru. Ker so poskusi dobro izpadli, se je sedaj zagrebško železniško ravnanstvo odločilo, da nabavi nekaj motornih vlakov. Strokovnjaki so mnenja, da bi se na ta način promet pocenil in postal dobičkanosnejši.

d Opozorilo. Pod tem naslovom objavlja »Ljubljanski škofijski list« z dne 2. decembra: »List »Mladi plamen«, delavski mladinski list, zavzema že dalje časa tako sovražno razredno stališče, da se nikakor ne sklada s krščanstvom. Zato se ne more več prištevati med krščanske liste.«

d Glavo je odnesel v golodi. Kakor je policija pravilno domnevala, da more biti skrunilec pokopališča pri Sv. Križu le blazen človek, tako se je tudi izkazalo. Po sledi, ki jo je policija ugotovila, se je obrnil sum na mladega 22 letnega medicinskega Miroslava Migana iz Siska. Policijski uradnik g. Macarol se je odpeljal v Sisek, kjer je vso zadevo popolnoma pojasnil. Zaslišal je 22 letnega Miroslava Migana, ki je dejanje popolnoma priznal. Kljub očitni blaznosti je gladko odgovarjal na vprašanja. Migan je bolan na pljučih ter so ga starši zato lani poslali na zdravljenje v Kranjsko goro. Tam se je seznanil s sodnikom dr. Nepokojem iz Novega Sada. Že poprej se mu je njegov um pričel mračiti, od tega znanstva datjo pa se je pričel domišljevati, da je za-

padel pod hipnotični vpliv dr. Nepokoja. Ko se je vrnil domov, ni mogel pozabiti tega človeka in si je ustvarjal, da ne okreva poprej, dokler ne seže njegovih možgan. Mislil, da je dr. Nepokoj umrl, je iskal njegovo truplo že v Brežicah, na zahtevo njegove družine pa so ga orožniki vrnili domov. Iz Siska je nato Migan kmalu odpotoval v Ljubljano, opremljen s sešnim orodjem, s krampom in lopato. V noči od 1. na 5. 1. m. se je podal na pokopališče ter je pričel kopati grob, v katerem je domneval, da leži dr. Nepokoj. Naletel je najprej na skupni otroški grob, nato pa je odkopal grob nekega odraslega mrljca, kateremu je odtrgal glavo s krampom ter jo odnesel v golodi, truplo pa je vrgel nazaj v jamo. Glavo je nameraval sežgati že v gostilni »Pri Tišlerju«, pa ni bila soba zakurjena. Z glavo vred je odpotoval potem v Sisek, kjer se je doma zaprl v sobo in sežgal glavo. Policija je naročila Miganovim staršem, naj nesrečnega mladeniča oddajo v bolnišnico za duševne bolezni, ker bi znal biti nevaren še živečemu dr. Nepokoju, ako bi zvedel, da ni sežgal prave glave.

d Za ljubljansko »Vzajemno pomoč« je predlagan konkurz, ker je od nekdanjih 24.400 članov, zavarovanih za slučaj smrti, do konca novembra samo 2456 članov plačalo prispevke.

d Davčna uprava Ljubljana - okolica razglašajo javno dražbo razne živine za zakol, ki se vrši dnevno od 12. decembra dalje izven praznikov in nedelj v Ljubljani na Tyrševi cesti 13 (pri Figovcu). Dne 20. decembra se bo vršila prav takšna dražba na ljubljanskem sejmišču.

d Odškodnina za naše, ki so se v Belgiji ponesrečili. Po belgijskem zakonu o zavarovanju delavcev imajo starši neoznejenega delavca, ki se je smrtno ponesrečil pri delu, pravico do odškodnine samo tedaj, ako dokažejo, da jim je sin od svojega zaslužka pošiljal določeno vsoto. Kot dokaz za to se smatrajo: recepti denarnih pisem, iz katerih se razvidi, da je sin tega in tega dne poslal določeno vsoto denarja; potrdilo pošte, da je bila tega in tega dne izročena staršem ta in ta vsota, ki jim jo je poslal pokojni sin; potrdilo bank z navedbo višine vsote, dneva izplačila, imena pošiljalca in imena sprejemnika itd. Poslanstvu se niti v enem primeru ni posrečilo izplačati odškodnino roditeljem pri delu smrtno ponesrečenega delavca ravno zato, ker ni moglo doprinesti potrebnih dokazov, da so starši dejansko prejemali podporo od sina, čeprav ni potrebno dokazati, da so podporo stalno prejemali. Prizadeti vedno izjavljajo, da so raztrgali in vrgli proč potrdila o prejetem denarju, ker niso vedeli, da bi jim to kdaj utegnulo koristiti, in niso računali na to, da se nekega dne utegne pripetiti nesreča. Na ta način so naši siromašni ljudje izgubili težke tisočake, ki so ostali v blagajnah zavarovalnic. Zato naj žene in starši naših izseljencev v Belgiji skrbno hranijo vsa potrdila o denarnih pošiljkah iz Belgije, da jih najdejo, če bi zaradi nesreče pri delu izgubili svojega hranitelja. Tak slučaj se bo žalost le prepočest in je zato treba z njimi računati.

d 26.151 Din za poplavljenec so zbrali železničarji v območju ljubljanskega ravnanstva.

»Domoljub« se je boril za vse Slovence od začetka do danes; boril se je za naše svetlinje, za vero in narodnost. Kdo se bo ta mesec boril zanj?

Panflavin

Občudujejo in zavideajo ga.

Čeprav je najmlajši. Najbrž se poslužuje po nasvetu staršev Panflavin pastil v pisarni, kjer je največja možnost nalezljivosti. Priporočamo Vam, da nosite s seboj zlasti v deževnih, mrzlih dneh

Panflavin pastile.

Ogled je registr. pod Š. br. 21781 od 24. XI. 1933.

Iz naše prestolice

d Kraljev dar. Za zvonove katoliške cerkve v novi katoliški župniji v Zaječarju je daroval kralj Aleksander 10.000 Din.

d Blagoslovitev nove cerkve. Dne 10. decembra je bila v Poincarejevi ulici v Belgradu blagoslovljena nova jezuitska cerkev sv. Petra. Cerkev je blagoslovil jezuitski provincial dr. Andjelko Jurič. Blagoslovitvi nove cerkve je prisostvoval tudi tukajšnji tajnik apostolske nunciature Bertoli.

d Bolgarski poslanci obiščejo za božične praznike Belgrad, Zagreb in Ljubljano. Tako čujemo iz Sofije.

d Za resničen mir. Predsednik vlade dr. Srškič je objavil v jubilejni številki »Christian Science Monitor« članek, v katerem naglašajo, da je jugoslovanski narod za mir, ki ga zna bolj ceniti kot marsikateri drug narod, ker je zanj tudi več žrtvoval. Mir je danes največja potreba sveta, toda resnični mir, ne pa fraza o miru, ki je le taktičen maneuver.

d Z letalom v Afriko! V drugi polovici decembra se bodo vršile v Kairu velike letalske slovesnosti, katerih se bodo udeležila odposlanstva mnogih držav. Jugoslovanska družba za potniški zračni promet bo poslala na te slovesnosti svoje novo trimotorno letalo tipa »Spartan«, katero je kupila letošnje jesen na Angleškem in ki je bilo krščeno v Zemunu. Pilotiral bo naš znani pilot Vladimir Strizewsky, s katerim se bo peljal kot odposlanec »Aeroplac inž. Sondermayer. Letalo bo odletelo iz Zemunca čez Sofijo, Carigrad,

Malo Azijo v Jeruzalem, od tam pa des Palestino v Kairo. Tu se bo udeležilo omenjenih slovesnosti, nato pa bo napravilo dolg izlet nad Saharo in obiskalo nekatere oaze. Ker je v letalu prostih pet udobnih mest, bo vrelo s seboj pet potnikov, ki bodo za ta polet plačali 10.000 Din. V tem je vračunana tudi hrana in stanovanje.

Katoličan, ki ne podpira katoliškega lista, se brani najboljšega prijatelja in svetovnika.

Med brati Hrvati

d Jubilej kriškega škola. Odličen član jugoslovanskega episkopata, priljubljen in od vseh katoliških Jugoslovancev spoštovan cerkveni knez dr. Josip Srebrnič je praznoval 8. decembra 10. letnico, odkar je bil posvečen na škola na otoku Krku. Velik kos cerkvenega življenja v zadnjih desetletjih v naši državi je videl in doživel s svojim slavljenim. Vrhovni duhovnik, skrbnik nadpastirja, odnema in odličnega moč, neustrahovano borilca za pravice sv. Cerkve, škola dr. Josipa Srebrnič naj vnaprej k jubileju naše države, veseliče njegovih ožjih rojakov. Priznava, da desetletje vseh katoličanov v naši državi. Naj drži naj bližnji jubilej, ki je v polni moški dobi, se mnogi let dolgo za blagor duš, ki so mu skupne ter za prospeh in zdrav razvoj katoliške Cerkve v Jugoslaviji.

ODPRTE OČESLINE

pa tudi drugo, če tudi motarole vane na nogah in rokah, zanesljivo in hitro zaceli preokusene rane. — TITONIN. — Steklenica 26. — Din. 5 lekarnah. — To počinca povzroči 2 steklenici 50. — Din. Početne knjižnice št. 17 pošle brezplačno. — Pismo št. 8. o. i. Zgodbi 178.

d Razburkanost morja. Velik vihar je divjal te dni v Silboenici. Temperatura je padla pod ničlo. Silna burja se bolj upliva na padec temperature. Po nekaterih krajih Dolinarja, ki se bolj oddaljeni od morja, je zapadel prvi točkasti sneg. Morje je silno razburkanost. Visoki valovi onemogočajo promet manjših ladij. Mno je manjkalo, da se niso smrečno pomorecila dva mornarja iz Zlatarja, ki sta se v ribski jadrnici povala na otok Proč. Burja je v bližini otoka Lipca preverila jadrnico in dva mornarja sta se zvrnila v razburkanem morju brez vsake pomoči. Vsi kakor smo ure sta se bacila v valovi in v zadnjem trenutku, ko se je vesla mornar in napora začele zapuščati moči, ju je opazil neki boln naše vojne mornarice, ki je bil v bližini, ter ju rešil. Kasneje so rešili tudi preverjeno jadrnico.

Nesreče

d Hromi je upopobil stanovanjske hiše posestnika Lesca. Stojijo na Pevu na Brdcih pri Kobilah.

d Hromi in hiša sta pogoreli v Loven pri Celju.

d Surova nesreča na ljubljanskem kolodvoru. Dni petek, jutraj se je na glavnem kolodvoru smrečno pomorecila 35-letna ženska, prometnik Andrej Kolar. Kolar je imel na glavnem kolodvoru službo ter je okoli 9 jutraj sel bil proge v bližini železniškega vstopa na Smarinski cest. Tudi pa je neustrešno pridržal lokomotivo zagrebenega kolesarja, ki je Kolarja pograbil na ga vseh kolk 50 m s seboj ter ga nato pahnila po. Kolar je obliči nesreči in vse okolišev. Priskadil se drugi kolonizatorji, ki so Kolarja poharili ter telefontni in telefonni zvezi, ki je bil nekaj na lito mesta, toč

135.000 dinarjev

je izplačala doslej „Domoljubova“ uprava svojim redno plačujočim naročnikom, ki jim je oženj uničil domačijo ozir. hišo, v kateri so stalno prebivali, zato, ker so

tako ob novem letu plačali celoletno naročnino na Domoljub

Storite tako tudi Vi, ker pač nihče ne ve, kaj ga čaka v letu 1934.

nbogi Kolar je že v avtu umrl. Kolar je bil komaj 2 leti poročen ter zapuščal poleg žene dva otroka.

d Razne nesreče. Na poledenih tleh sta padla in si zlomila nogo invalid Ivan Jurečko v Mariboru in 5-letna Stojan Ivica v Celju. — 27-letnemu zidarju Francu Kvartiču z Lave pri Celju je padel pri delu traverja na levo roko in mu poškodovana vse prste. — Pri padcu si je zlomil desno nogo 39-letni posestnik Anton Čakš iz Slati pri Smarju. — Na mizgih tleh si je pri padcu zlomil nogo veleposelnik Jože Korman v Cinkatu pod Fako.

Povej mi, kateri čitatelj čita in povem ti, kdo si.

Novi grobovi

Duha, svetnik Janez Oblak, župnik na Pevu, je 8. decembra nenadoma umrl R. i. p.

d Sobejanski slovenski misijonar Mlekuš Karol je umrl na svojem misijonskem okrožju v Schillongi, star komaj 51 let. Misijonarji je 5 let. Umrl je na tifus.

d Tudi ti boš vstal ... V Strušici pri Kranju je umrl 85-letni Apolonija Bujetič. — V Slati Laki je odšel v večnost 82-letni hriški posestnik Janez Žigart. — Na Bledu je umrl suprega lesnega tigarca Bolens Rudi ro. Šušteršič. — V Križi vasi na Dolenjskem je zapustila solno dolino nitrojen v pokopu Franja Jankovič. — V Mariboru je ledilni magistratni gradbeni nadzornik inž. Albin Černe. — V Zeleni vasi je umrl urbeništa govt Jerič Jankovič roj. Kosmelj. — V Spodnjih Gornjih je zapustila v Gospodu Šestena mama. — Na Kočim je zapustil in svojo postavo in posestnik Fran Rapotec. — V sredini večnosti se je preselil na pravniki brezsmiselne službe in hriški župnik, duha svetnik J. Janez Oblak. — V Celju je umrl kamnoseški mojster Franc Kulich. — V Cerknici je odšel v večnost dolgoletni odbornik inštine hranilnice Janez Mšić. — V Ljubljani se umrl: 85-letni po-

polkovnik v pokoju Ivan Kramaršič, mal Berlot Danček, Marija Likar roj. Cerin, vda po učitelju. Albina Dolničarjeva roj. Slejman in kurjač dr. Iel. v pok. Janez Založnik. — Naj počiva v miru!

Razno

d Doma duhovnik vaj pri sv. Jožetu na Celjem. Tridnevne oddeljene duhovne vaje v domu bodo za izn. začetek v soboto 16. dec. ob 6 zvečer. za deseta začetek v sredo 26. dec. ob 6 zvečer. Vdruževalna To Dni. Prijavi po volji znanke za odgovor.

„Domoljub“ je redila ljubica do n. roda, naj ga ta ljubica tudi podpira.

Karavoseljeva novost. Dusej min. kadar se so je izšla prebranje, kupovali druge motenosti zdravila. Nedavno pa je nabela domača lekarna se delovati pravi, ki odpravi vsake obveze plod, gle in podobnega prehlada. Ta novost je veselo podprali in prebranje izboljšali, naj se so mi prebranje o izbira zdravilni moči preoga (in „Triglavska roba“, ki je tudi mnogo cenejši od vseh inozemskih podobnih zdravil).

Na belgijsko-nemško meji hute cvete tihotapni. Neki fotograf je sel na prejo, da bi vpl. kate morejo tihotapci vplut sručen ter mejo. Vsi zapored je prejal in žaki. Kmeto se mu je posrešilo, da je s posebnim aparatom (tele obliko) uzel goranje dva prizora se dale. Ko bi bil tihotapci dobili, bi ne bil vesti.

Fr. Pengovi

Gospodarske krize in pomoč proti njim

(Nadaljevanje.)

Gregor King (izg. Keng), angleški raziskovalec, je bil prvi, ki je poizkušal proti koncu 17. stoletja to prečudno gibanje cen pri žitu pokazati statistično s številkami. In iz njegovih izvajanj naj podamo tu en sam zgled v pojasnilo.

Recimo, da znaša v neki določeni dobi navadna, normalna žitna letina 300 mer žita, ki so vredne skupaj 300 denarjev v zlatu. Ako je letina za eno tretjino večja od navadne, ako torej znaša 400 mer žita, tedaj pade vrednost tega večjega pridelka na polovico od vrednosti navadnega pridelka, to je na 150 zlatih denarjev. Dočim so torej tri vreče žita vredne tri zlate denarje, so pa vredne štiri vreče istega žita samo še eden in pol denarja.

Nasprotno se pa cene blaga neznansko hitro dvigajo, ako se množina blaga na svetovnem trgu manjša.

Takole slove pod imenom »Kingovo praviloma« anana regulacija slovitega angleškega statistika:

Ce se zmanjša pridelok žita za eno desetino, tedaj se poveča njegova vrednost za tri desetine, če se zmanjša pridelok žita za dve desetini, se poveča njegova cena za osem desetin, zmanjšanje za tri desetine poveča vrednost za 16 desetin, zmanjšanje za štiri desetine poveča ceno za 23 desetin, če se pa zmanjša pridelok žita za pet desetin, se poveča njegova cena za 45 desetin. (Glej Footes, »Zgodovina cene«, nemško od Asherja).

Da se vrši pri drugih vrstah blaga tvorba cen na podoben način in da ima pri neki določeni zalogi kakoga blaga že zmerno večja produkcija ali tudi samo večja ponudba za posledico presenetljivo močno znižanje cen, to je izkušnja, ki je trgovskim krogom, ki imajo opraviti na borzi, dobro znana.

Tako smo dobili jasno sliko o močnem padanju cen, ki ga povzroči neka pomnožitev blaga tako rekoč sama po sebi. Da pa to padanje cen, ki tako silno zmanjša vrednost vsega blaga, ne nastopi šele

takrat, kadar je blaga res že v preobilici, ampak pri marsikakem blagu že davno popreje, preden so pokrite tozadevne potrebnosti, da, že ob času, ko trpi ljudstvo že veliko pomanjkanje, to je znano iz tisočerne, popolnoma vsakdanje izkušnje.

Zato je zelo čudno, da se nahajajo praktični in teoretski učenjaki, ki še vedno mislijo, da se mora javiti tako podajanje cen, ki prinaša proizvajalcem res škodo, ali ki zmanjša vrednost cele zaloge blaga, šele tedaj, kadar naraste množina določene blaga v toliki meri, kot jo ljudje sploh več ne potrebujejo, ali pa vsaj presega potrebnosti onih ljudi, ki so pripravljeni za to blago ponuditi še kako koristno delo ali kako drugo službo. Pri taki argumentaciji pa ti ljudje ne pomislijo, da nam celo resnična preobilica na pr. krušnega žita — ki nastane morda radi ugodne letine — ne more prinese nikdar škode ali celo pomanjkanja in bede, ampak da mora biti v najslabšem primeru le brez koristi. Toda že oddavna so poizkušali ljudje laiti dejstva ali zatistiti priroči njih oči, ako so obsegala ta dejstva protislovja, ki jih njihovi možgani niso mogli razrešiti.

Po pravici so oporekali, da močna pomnožitev blaga neposredno ali sama na sebi ne more povzročiti gospodarskih kriz in delavske bede, po krivici pa so tajili možnost, da bi moglo še tako močno znižanje cen in še tako močna izguba vrednosti blaga, ki nastane radi velike obilice blaga, imeti tako pogubne ali sploh kakršnekolj slabe učinke.

Ako je blaga v izobilju — tako umujejo ti ljudje — potem je njegova nizka menjalna vrednost ali nizki skupšček denarja, ki se dobi zanj, popolnoma brez pomena; kajti ne menjalna vrednost kruha, ampak njegova dovoljna množina in prava kakovost je tisto, kar zadovoljuje naš apetit, tolaži naš glad in daje hrano našemu telesu. Ne menjalna vrednost premoža, ampak njegova zadostna kvantiteta in dobra kvaliteta odločuje pri naši potrebi po toploti in pridobivanju gonilne sile. In prav tako je v tem oziru z vsemi drugimi vrstami blaga.

Dalje se sliči neredko trditev, da našemu konzumu ali produkciji nikakor ne more biti v kvar, ako se zviša množina vseh vrst blaga na dvakratno

množino, višina denarnih prejemkov pa ostane ista ali se celo zmanjša za polovico; kajti v tem primeru je mogoče z vsakim tolarjem tudi kupiti dvakrat toliko konsumnega ali proizvajalnega blaga kot popreje, ker je pač postala tudi kupna moč vsakega denarja zdaj dvakrat ali štirikrat večja. Delavsko ljudstvo more tedaj z isto ali tudi polovično plačo v denarju sedaj kupiti dvakrat več konsumnih sredstev kot poprej z isto ali večjo plačo; prav tako more podjetnik z istimi ali tudi za polovico manjšimi denarnimi prejemki pridobiti mnogo več proizvodnih sredstev, torej tudi še več producirati nego popreje. Da — tako modrujejo ti ljudje — kadar bomo nekoč radi napredka znano, sti in tehnike pridobivali vse vrste blaga skoraj brez truda, zares v preobilici in bo radi tega padla tudi cena vsega blaga skoraj na ničlo, tedaj — tako je rekel že narodni ekonom J. B. Say — bo nujno dosego tudi blagostanje vseh slojev svoj vrhunec.

Ta razmotrivanja Sayeva in drugih narodnih gospodarjev, ki se sklicujejo na zdrav človeški um, pa nikakor še ne spravijo s sveta preočitega dejstva, da prinaša neko gotovo padanje cen, ki se pojavlja pri močnejših ponudbah blaga brezštevilnim podjetjem, trgovcem in producentom pogibeč, tako da se zdi, da je ravno obilica blaga in lahkota njegovega pomnoževanja vzrok uboštva in bede. Da skušajo nekateri taka dejstva zatajiti, ker so tako grozno protislovna in brezsmiselna, enostavno utajiti ali vsaj prikriti, je narobe svet. Nasprotno je glavna naloga znanosti prav ta, da odkriva korenine takih prikazni. Najprej hočemo preiskavati zagonetko, na kakšen način da povzroči določena nižina cen in s tem vzporedno tudi nizek denarni dohodek, da pade vključ obilici blaga za vživanje konsum in da se mora vključ obilici proizvodnih sredstev omejiti produkcija.

★

Predvsem stopa pred nas vprašanje: Katera okolnost pa zapeljuje, da, naravnost sili podjetja in producente, da omejujejo ali celo opuščajo proiz-

PERJE poceni dobavlja E. VAJDA.
Čakovec. Vzorci pošlje brezplačno.

KRIŽEV POT

Zgodovinska povest iz druge križarske vojne.
Angleški spisal F. Marion Crawford.
Poslovenil Jos. Poljanec.

PRVI DEL.

I. poglavje.

Solnce je zahajalo dne petega maja v letu Gospodovem enajst sto in pet in štiridesetem. Po majhnem vrtu med zunanjim ozidjem in okopom gradu Stoke Regis se je med visokimi rožnimi grmi in nizko cvetlično gredico sprehajala neka gospa. Bila je grajska gospa Guda.

Solnce je zahajalo in žarki so gospej rdečili lase in vnemali milino njenih modrih oči. Hoja ji je bila lahna, zibajoča, ter razodevala moč in nežnost hkratu. Dasi ni bila več mlada, bi pač nikdo ne mogel trditi, da so ji najboljše leta že minila.

Nad zahajajočim solncem so po bledem nebu plavali tisoči oblačkov, lahkih, volnatih kot puh labuda. Iznad košatih brastov, za katerimi je zahajalo solnce, so se na vse strani razlivali veličastni solnčni žarki. Nad vodo v okopu pa so rojile mušice. In ko se je potapljajoče solnce poslednjikrat posvetilo med brastovjem, je gospa obstala in zrla proti izginjajoči svetlobi. V očeh je bilo videti radovednost, pričakovanje, toda brez hrepenenja.

Mesec dni je bilo minulo, kar je bil njen mož Raymond Warde odjezdil z opradi in slu-

žabniki, da se pokloni kraljici Maudi. Njen dvor je bil sicer bolj navidezen in kralj Stefan je po krivem vladal v deželi; vzlic temu je bilo še mnogo vitezev, ki so bili udani bivši kraljici. Eden teh sta bila tudi Zaymond in mogočni grof Gloucester. Večina plemstva pa se je nagnila na Stefanovo stran; dasi je bil namreč hraber vojak in dobra duša, kot vladar je bil slab; in to zadnje je bilo zanje odločilno.

Že desetkrat se je gospa ozrla po cesti, po kateri je bil njen mož odšel. Solnce je tonilo vedno nižje, a ona še vedno ni uzrla nikogar. Občutila je hladnost vlažnega večernega zraka in že je hotela oditi v grad. Toda nekaj jo je zadržalo, da je ostala.

Daleč na cesti je zagledala malo iskro, majhno premikajočo se luč, podobno večšam, ki se gibljejo v poletnih nočeh nad grobovi. Izprva eno, nato naenkrat tri, takoj nato kakih dvajset, ki so se premikale nad neko temno stvarjo. Luči so bile kot majhne zvezde, ki so se dvigale in padale na obzorju, ampak vedno kakor nad nizkim, črnim oblakom. Čez nekoliko trenutkov je večerna sapica prinesla glasove petja, visoke mladostne glasove, med katere so se pomešavali glasovi odraslih mož. Osupnila je zadržala sapo; vztrepetala je in zgrabila za vejico rožnega grma, da so ji trni prebodli mehko ročavico.

Smrt je bila v zraku, smrt je bila v premikajočih se lučih, smrt je bila v tužnih glasovih menihov...

Izpočetka je mislila, da ji prinašajo so-sednjega graščaka Arnolda, katerega je skri-

vaj ljubila, ki ga je morda v boju ubil njen mož Raymond ali njen sin Gilbert.

Ko je sprevod prišel bližje, se je molče podala ob okopu proti gradu, da bi ga sprejela pri dvigalnem mostu. Sicer še ni vedela, kaj vse to pomeni, vendar ni eno gibanje mož, eno svetlikanje luči, niti en glas zamolklega petja ušel njenim razburjenim čustvom. Zdajci je opazila, da je njen sin Gilbert stopal pred mrtvaškim sprevodom golglav, zavrt v dolg črn plašč, ki se mu je vlekel po trati.

Ko je krenila ob okopnem jarku, se je mrtvaški sprevod pomikal na drugi strani okopa. Med njo in sprevodom je bila široka voda, ki je odsevala luči premikajočih se sveč, temne kapuce menihov in bele korelje poljočih dečkov. Počasi so se pomikali dalje. Ona pa jim je na drugi strani kakor v sanjah počasi sledila radovedna, prestrašena, sedaj v boju z divjo grozo, da je naposled prosta zakonskih spon, sedaj boreč se z ihtenjem, ki ji je spričo tako nepričakovne smrti dušilo grlo. Raymond?

Zivela je z njim, igrala z njim dolgo komedijo ljubezni, ga črtila v svojem srcu, se mu smehljala z licemerskimi očmi. Sedaj je bila prosta, si lahko izbere in ljubi Arnolda de Curboll in postane njegova žena. V prvih dneh zakona je sicer ljubila svojega moža, kolikor ga je njena mrzla narava sploh mogla ljubiti — ako že ne radi njega samega, pa vsaj zavolje nečimurnih nad, ki jih je zidala na njegovo ime. V svojem srcu pa ga je sovražila.

vajanje, da zabranjujejo konsum blaga, da celo naravnost uničujejo blago, kakor hitro njegova pomnožitev in resnična ali dozdnevna obilica blaga ne prinaša več večjih, ampak manjše denarne dohodka. Vprašanje je: Zakaj podjetniki po Sayjevem navetu ne nadaljujejo produkcije, češ, da bo le njim samim in celemu svetu vedno le v blagor in nikoli ne v škodo, ako morajo vsa proizvajalna sredstva kupovati in prodajati sicer po nizki ali celo po prav nizki ceni, zato pa da so jim tudi vsa ta sredstva v izobilju na razpolago, da morejo potem tako mnogo konsumirati, sebe in delovno ljudstvo bolj oskrbovati, upeljivati še nove produkcije in tako ustvarjati mnogo koristnega. Po tej teoriji bi postajali torej podjetniki z nadaljnjim proizvajanjem, ako vzamemo stvar realno, v resnici vedno bogatejši in bogatejši in samo nominale (to je imenaka vrednost) njihovega bogastva bi se manjšal, torej le ime, izraz vrednosti njih premoženja v tolarjih, kronah, dinarjih itd., bi kazal manjše številke, na čemer vendar ni prav nič ležeče, ko vendar ime ni drugače kot zvok in dim. Čemu neki radi takega praznega zvoka omejevali ali celo opuščati ustvarjanje blaga in razširjati ob času, ko je blaga v izobilju, dačč naokoli uboštvo, lakoto, stisko in nesrečo? Sledeče uvaževanje bo pač podalo ključ k razrešitvi te prav tako čudne kot absurde prikazni.

Tvorniki obrati in trgovska podjetja ne poslujejo samo z denarjem in proizvajalnimi sredstvi, ne kupujejo samo z blagom, ki je popolnoma njihova last, ampak dobivajo te stvari deloma tudi od drugih ljudi potem kredita, da z njimi gospodarijo in da jih prodajajo. Podjetniki pa se zavežejo, da bodo dali posojevalcem in upnikom določeno denarno vsoto ali, kakor pravimo, kreditirane kapitala plus obljubljene obresti. V pridelstvu in industriji utegne že iz tega vzroka znašati kapital, dolgovan drugim, neredkokrat dve tretjini ali celo tri četrtine lastne lastniške vrednosti. V trgovskih podjetjih pa znaša lastni podjetniški kapital mnogokrat same eno četrtino, eno petino ali še manjši drobec tujega (na pr. v obliki blaga za trgovino zaupnanega kapitala). Slednjič so obremenjena podjetja, gospodarstva in trgovine pogosto v nemajhni

Odšla je skozi vrata v majhnem okroglem stolpu ob grajskih vratih, da pričaka sprejem. V stolpu je bila spodaj majhna obokana izba, temačna še podnevi. Tjekaj je gospa Goda stopila za hip, dva, preden stopi pred žalovalce. Ko je stala tam v temi, si je na vso moč pritiskala roke na oči kakor bi hotela zbrati misli in moči. Nato je vrgla roke nazaj, se ozrla kviško in se skoraj nasmejala. Tik pod srcem je začutila nekaj, kar jo je zatiščalo kot veliko veselje. Zda se je umirila, se vnovič dotaknila oči z rokami; ampak sedaj rahlo, kakor bi jih hotela utešiti in pripraviti, da gledajo ono, kar morajo v malo trenutkih videti. Odprla je vrata in naenkrat stala sredi prestrašenih grajskih podložnikov in služabnikov. Poslednji glasovi žalostnega petja so odmevali po globoki veži. V listem hipu je drug glas pretresal zrak — zamolklo lajanje velikih psov z grajskega dvorišča. Predno je utihnilo, je zavpila ena saksonskega tlačanskega ženska, za njo še druga in tretja, da je bilo naposled, kakor bi vsak glas plakal za svojim gospodarjem. Več žensk in nekaj moških je popadalo na kolena, ostali pa so vzeli čopice z glave in stali s povešeno glavo in sklenjenimi rokami ob hrupnem zidovju.

Slovesno in počasi so ga nosili in postavili mrtvaška nosila pod srednjim obokom na tla. Tedaj se je mladi Gilbert Warde ozrl kviško in ugledal mater. Obraz mu je bil blede in resnoba. Tudi gospa Goda je bila vsa blede in srce ji je bilo nemirno; saj je imela igrati poslednje dejanje svojega zakonskega

imate za posledico abnormalno slabost črevesnega gibanja kar vodi do nakopičenja strupenih in telesu škodljivih snovi v vsem organizmu, ki, tako oslabilen, ne more več redno in nemoteno izvršiti svojih prevažnih funkcij.

Z rednim uživanjem zdravilnega PLANINKA-CAJA-BAHOVEC se črevesno gibanje okrepi, nastane pravilno odvajanje in se tako redimo škodljivih strupenih usedlin. Kri se valed zdravilnih sestavin planinskih zelise Planinka-Caja očisti in

razreši, ter se na ta način osveta ves našemu ustroju našega telesa, ki se tako nsposobi dovolj živcem za obnovu potrebne hrane.

Zahtevajte v Vaši lekarni edinele zdravilni Planinka-Caj-Bahovec v plombranih zavitkih po Din 20- in z napisom proizvajalca

Apoteka Mr. Bahovec, Ljubljana

Reg. br. 15300 20/VII. 1932

Nervoznost in slabokrvnost

meri se z drugimi fiksnimi denarnimi obveznostmi, na pr. s plačevanjem kapitala in obresti sodeščim, prejšnjim lastnikom itd. — V kolikor so pa razni proizvajalci obrati in trgovine obremenjeni z vnaprej določenimi fiksnimi plačilnimi dolžnostmi (kapitala in obresti), ni več v njihovi moči, da bi jim bilo vseeno, ako pri vedno večji obilici produktov globoko pada njihova menjalna vrednost, njihovi denarni prejemki pa niti oddalec ne naraščajo v primeri z množino blaga ali se celo močno zmanjšujejo. Kreditodajalci namreč in drugi upniki, ki imajo v rokah od podjetij podpisane zahteve, glase se se na fiksne (določene) vsote, vsi ti se drže svojih pravic dobesedno in niso na noben način pripravljeni, vzeti v plačilo primerno manjše vsote, češ, zato, ker se je nakupna moč vsakega tolarja, dinarja itd. dvignila in ker je večina blaga v večji obilici na razpolago. Tudi oni narodni gospodarji, ki uče v soglasju s Sayjem, da je zmanjšanje denarnih dohodkov brez pomena, ako so le produkti sami v večji množini na razpolago, tudi oni ne morejo trditi, da se bodo dali upniki pregovoriti, da bi vzeli manjše vsote kapitala in obresti. Kreditodajalci namreč in vsi drugi upniki se drže vsot, ki jim gredo, in sicer po njih nominalu, tudi tedaj, kadar je padla menjalna vrednost blaga radi njegove večje množine poljubno globoko in se je dvignila kupna moč denarja napram sredstvom konsumna in proizvajanja na poljubno višino.

V vsako hišo Domoljuba!

življenja v pričo ljudi, ki jo bodo pozorno opazovali. Za hip je omahovala, ali naj bi zavpila ali padla v omedlevico na čast smrti svojega moža. Nato pa je z nagonom rojene, dovršene igralka divje pogledala od sina na mrtvo truplo, ki je ležalo pod mrtvaško odejo. Privzdignila je eno roko ob čelo, si potisnila s skoraj blazno kretnjo lase nazaj, se opotekala nekaj korakov naprej in se zalila v solzah zgrudila nad truplo.

Gilbert je stopil k nosilom in vzdignil eno materino roko s zakritega obraza očetovega; in roka mu je padla iz rok kot mrtva. Dvignil je črni mrtvaški prt in ga odgrnil. In tamkaj je ležal gospod z gradu Stoke Regis, kakor je bil padel v boju, v oklepu in s presekanom jekleno čelado. Preko oči in čela pod čelado je bil položen črn trak, na praih so se mu pa močne roke v oklepnih rokavcih oklepale meča s križastim ročajem, ki je po dolgem ležal na trupu. Gilbert je nekoliko časa nemo zrl v očetov obraz; naenkrat pa je pogledal kviško in nagovoril ljudi, ki so se trli naokoli.

»Ljudje s Stoka,« je rekel, »pred vami leži truplo gospoda Raymonda Warda, vašega gospodarja, mojega očeta. Padel je v boju pred gradom Faringdon in danes je tretji dan, kar je bil ubit; naša pot je bila namreč dolga in nismo mogli neovirano potovati. Grad je komaj napol dozidan; taborili smo z grofom Gloucesterjem okrog njega, ko je iznenada prišel nad nas kralj z močno četo. Rano v jutro so padli nad nas, ko smo pravkar prišli od mase in je bila večina nas le deloma oborožena, mnogi pa celo brez orožja.

Radio

Vsak delavnik: 12.15 Plošče, 12.45 Poročila. 13. Cas, plošče. — Četrtek, 14. decembra: 18 O prehrani otrok. 18.30 Pogovor s poslušalci. — 19 Srbohrvaščina. 19.30 Plošče po željah. 20 Prenos iz Belgrada. 22 Cas, poročila. 22.20 Radiojazz. — Petek, 15. decembra: 11 Solška ura: Posavje. 18 Prenos z Dunaja. 19.30 Izleti za nedeljo. 20 Prenos iz Zagreba. 22 Cas, poročila. 22.20 Plošče. — Sobota, 16. decembra: 18 Plošče, Stanje cest. 18.30 Zabavno predavanje. 19 Ljudski nauk o dobrem in zlu. 19.30 Zunanji politični pregled. 20 Prenos koncerta iz Uniona. 21.45 Cas, poročila. 22.05 Radiojazz. — Nedelja, 17. decembra: 7.45 Kmetijsko predavanje: Naše srenje. 8.15 Poročila. 8.30 Gimnastika. 9.00 Versko predavanje. 9.30 Zdravstvena ura. 10 Prenos cerkvene glasbe iz stolnice. 11 Plošče. 11.20 Prenos teka Ujedinjenja. 12.05 Cas, plošče. 16 Ravnanje z letošnjimi vini. 18.30 Ljudska igra: Kralj Matjaž. 19.30 Plošče. 20 Radijski orkester. 22 Cas, poročila, plošče. — Ponedeljek, 18. decembra: 18 Gospodinska ura: 18.30 Elektrikne centrale. 19 Plošče. 19.30 Po sredojskem morju z Jadransko stražo. 20 Plošče. 20.30 Prenos opere iz Belgrada, v odmoru čas in poročila. — Torek, 19. decembra: 11 Solška ura, 18 Otroški kotiček. 18.30 Mali Zorko Prelovec igra mali jazz. 19 Francoščina. 19.30 Pot po Norveški. 20 Jugoslovanski večer vseh treh postaj za prenos na Dunaj. — Sreda, 20. decembra: 18 Komorna glasba. 18.30 Radijski orkester. 19 O vagoji. 19.30 Literarna ura: Finska literatura. 20 Vijolijski koncert. 20.30 Klavir. 21.30 Fantje na vasi. 22 Cas, poročila, Radiojazz.

Tako smo se borili, kakor je pač šlo; mnogo nas je padlo, padlo pa jih je tudi mnogo pod našim orožjem. S čelado na glavi, le napol v oklepu, sem se z golimi rokami boril z nekim Francozom, ki je hudo pritiskal name. Udaril sem ga po vratu, da se je zrušil na eno koleno in se opotekel. Tedajci sem pa videl sledeči prizor. Kakih dvajset korakov od mene sta se iznenada srečala moj oče in gospod Arnold de Curbell, naš sosed, in zavihlata meč, da bi se udarila. Ko pa je moj oče ugledal pred seboj svojega prijatelja, je povesil meč, se nasmejal in se obrnil v drugo smer, da bi se boril z drugim nasprotnikom. Gospod Arnold se je tudi nasmejal; ni pa povesil meča, ampak je izdajski in zavratno udaril po očetu in mu z enim udarcem preskal glavo s čelado vred. Tako je padel moj oče, vaš gospodar, pod mečem svojega prijatelja. Prokletstvo ljudi in kazen Vsemogočnega naj pride nad morilčevo glavo, sedaj in potem, ko ga usmrtilim. Ko sem namreč sprito takega zavratnega umora hotel planiti naprej, je Francoz, ki ga je moj udarec samo nekoliko omamil, skočil zopet na noge in se iznova začel boriti z menoj. V tem pa je gospod Arnold izginil izpred oči in naš boj je bil izgubljen. Sklenili smo premirje, da pokopljemo svoje mrtve ali pa jih ponesemo seboj.

Grobna tišina je vladala nekoliko časa, ko je končal; samo ihtenje gospe Gode je bilo slišati. Na dvorišču in mostu zunaj je bilo stalno temno in megleno; solnce je bilo davno zašlo in svetloba bakelj, ki je polnola in vztrepetavala v večerni sapi, je po-

PO DOMOVINI

Iz zagrebške torbe.

(Zagreb)

Praznik Marijin in nedelja sta tudi v Zagrebu potekla v znamenju lepih svečanosti. Vsakovrstne organizacije so kar nagromadile raznih programov, kateri vsi kažejo, da se bolj in bolj utrjuje prepričanje, da je pot do ozdravljenja razmer samo v poglobitvi in v poživljenju verskega življenja. Tudi naši akademiki so proslavili Marijin praznik. Pri slovenski maši ob 10 pri Sv. Roku so pristopili k skupnemu svetemu obhajilu. Sicer ni bilo vseh, a kolikor jih je bilo, ti so napravili najlepši utis. V četrtek je bila prva predstava neke židovske igre. To pot je Zagreb javno pokazal, da so mu židje nepotrebni zajedalci. Med predstavo je namreč nastal velik hrup in kriki in žvižgi, da so morali predstavo prekiniti. Grda nadloga so židje za Zagreb in za Hrvate. — Pretekli teden je bila pasja razstava. Nekaj stotin »gospodov psov« je bilo razstavljenih. Počivali so na svilenih blazinah, svoje pečke so imeli, pa še oblečeni so bili. Jedli so pa drugače kot kranjske pasje mrcine. Kar »snicelčke« in pečenko so dobivali za kosilo in raznih slaščic, med tem ko je stotine otrok raztrganih, bosih in lačnih. 1400 takih »gospodov psov« ima Zagreb, raztrganih otrok in brezposelnih siromakov pa nihče ni preštel. Videl sem imenitno gospo, ki se je jezila na »nadležno beraško nadlogo«, premrzlo, sestrano deklico, ki jo je prosila ubogaine. V naročju pa je zavijala neko grlo črne.

Prosvetni večer

(Dev. Marija v Polju)

Prosvetno društvo prične zopet z rednimi predavanji. V ponedeljek 18. decembra ob 8 zvečer smo bo predaval g. J. Košiček o moderni Turčiji. Predavanje bodo pojasnjevali skioptične slike. — Upamo, da bodo člani in naši prijatelji tudi v tej sezoni v obilnem številu posekali predavanja. — Vstopnina za člane 1 Din, nečlane 2 Din. — Petdeset let je že dni minilo, odkar je stopil v zakonški jarem: vpokojenec vevške papirnice g. Rant Andrej, stanujoč na Fužinah. V papirnici je služboval čez 40 let in pred 2 leti bil vpokojen z mesečno pokojnino 300 Din. Ali bi se ne dobili dobri

ljudje, ki bi mu pomogli, da bi vsaj skromno mogel praznovati ta redek jubilej — zlato poroko. Morda mu priskoči tudi vodstvo papirnice na pomoč. Prosimo!

Prosveta

(Sostro)

V Prosvetnem domu bo v nedeljo, 17. dec. ob pol štirih prvi zimski prosvetni večer. Program bo tako zanimiv, da bi bilo res škoda to priliko zamuditi. O Rusiji in tamkajšnjih razmerah bo govoril profesor dr. Capuder iz Ljubljane, celotni pevski zbor bo zapel nekaj prav »rajskih«, naši komiki pa bodo odigrali nekaj prizorov, ki bodo izvalili valove smeha. Vstopnina bo samo 1 Din. — Da bodo bolj kratkoročni letošnji dolgi božični prazniki, bo društvo preskrbelo tudi za te dni prijeten oddih: uprizorilo bo na Sveti dan znamenito gorenjsko komedijo »Vodac«. — Na izpraznjeno mesto učitelja g. Fajona, je po enem mesecu prišla nova učiteljica, tako da ima naša šola zopet 11 učnih moči.

Tamburaški koncert

(Brezovica pri Ljubljani)

V nedeljo, 17. dec. ob 3 pop. priredi v »Kat. domu« na Brezovici, tamburaški orkester Brezovica skupno s tamburaškim zborom iz Sveti svoj prvi koncert. Na programu so poleg venčaka slov. nar. pesmi tudi razne priljubljene domače koračnice in za nameček še zabavna burka »Kje je meja?«. Vsi najljubšeje vabljeni!

Prireditve

(Šmartno pri Litiji)

Zopet so se začele v pred kratkim otvorjeni dvorani prireditve. Kot prva je bila Miklavžev večer, ki se je izvršila v največjo zadovoljnost vseh zlasti otrok. Občinstva je bilo toliko, da ga dvorana ni mogla sprejeti. Darov za otroke pa toliko, da je bil Miklavž zaposlen z razdelitvijo skoro dve uri. Nad 50 revnih otrok je bilo poleg drugih, obdarovanih z razno obleko, katero je v ta namen

V vsako hišo »Domoljuba«!

konja. Gospa Goda je vstala, proseče iztegnila roke proti sinu in se tako prvič obrnila do njega kot nove glave hiše. Izpregovorila je tudi nekoliko besedi. On pa ni videl nič, ni slišal nič. Obšla ga je nova groza in v primeri ž njo ni bilo vse drugo nič. Na misel mu je prišla stortfordska grajska hči, njegova miljenka, Beatrika.

»Stojte!« je zavpil. »Nikdo se ne sme ganiti, zakaj nikdo ne pojde požigat stortfordskega gradu. Gospod Arnold de Curboil je pristaš kralja in na Angleškem ima sedaj vso moč kralj. Ako bi mi danes požgali tisti grad, bi nam jutri on požgal našega nad glavo moje matere. Med gospodom Arnoldom in menoj je smrt. Jutri odjedim odhod, da ga poiščem in ga usmrtim v častnem boju. Zavolje tega tudi ne bo nocoj nobenega pohoda, nobenega plenjenja, tudi ne požiganja. Saj nismo francoski roparji Štefanovi ali rdečelasi Škotje kralja Davida. Dvignite nosila! Vi pa,« je rekel in se obrnil k menihom in pevcem, »zapojte, da ga položimo v kapelo, in molite za njegovo dušo.

Gospa Goda si je pritiskala levice na srce; kakor bi bila v velikem strahu. Po besedah njenega sina pa ji je padla nizdol in obraz se ji je umiril, predno se je zopet spomnila, da bi meral kazati žalost. Vse do tega dne je bil sin v njenih očeh zgolj otrok, pokoren očetu, poslušen njej, ubogljiv staremu grajskemu duhovniku, ki ga je bil naučil tišega malega, kar je vedel in znal. Sedaj pa je bil naenkrat dorastel, močan; in še več

Miklavž naročil v domači zadrugi. — Na praznik 1. decembra je bila poleg prošave v cerkvi, prošava Brezmadežne tudi v dvorani s skioptičnimi slikami o Lurdu in turških dogodkih. — V nedeljo 17. dec. ob 3 pop. je pa na sporedu Vornbergarjeva »Vrnitev«, primerna ravno za adventni čas. Pridite pogledati, se bo izplačalo.

Novice

(Prežganje pri Litiji)

Letos nas je zima prehitela. Naše listnice se še prazne. Skrbi nas s čim bomo nastiljali živini. Spomladi ne bo s čim gnojiti, radi tega bodo poljski pridelki manjši. — Prvi sneg je zelo poškodoval mlado drevje. Ves up skrbnega sadjereja je šel po vodi. Sedaj pa je ves teden velika poledica, da se veje pripogibajo do tal. — Cerkevna knjižnica v »Ljudskem domu« redno posluje. Knjižničar izposojuje knjige vsako nedeljo in praznik po popoldanskem cerkvenem opravilu. Segajte po dobrem čitlu! — Za sv. večer pripravljata mladeniška in dekleška Marijina družba lepo prireditev. Pridite! Zopet so se oglasili tatovi v trgovini gđ. Zinke de Cecco — sedaj že tretjič — in ji odnesli radijski aparat z dvema slušalkama. O uzmovičnih ni ne duha ne sluha.

Novice

(Dedni dol pri Višnji gori)

Tudi našo dolino je obisitala nepričakovano zgodnja in huda zima. Nič kaj veseli je nismo. — Pri posestniku Antonu Skubicu je povrgla krava tele z dvema glavama, ki je bilo drugace popolnoma normalno razvito, a mrtvo. Res redek slučaj! — V prosvetnem društvu se vrše sedaj po zimi posebni fantovski večeri. Fantje, ki jim je kaj do izobrazbe, napredka in poštenega življenja, se teh večerov prav radi udeležujejo.

Razno

(Primskevo pri Litiji)

Kakor smo že poročali, je naša občina sedaj razkosana. V zadnjem času pa se može trudijo, da bi zopet dobili občino nazaj, kar bi bilo za nas seveda veliko boljše, ker so se prej meje občine, fare in šole popolnoma ujemale. — Po volitvah dne 15. okt. t. l. smo dobili nove zastopnike v šolski odbor, ki se je na prvi seji dne 1. decembra sestavil tako: Golobčič Peter, šol. uprav. (predsednik in poslovodja), Miklavž Janez (blagajnik), Mrzel Franc, Pancer Bernard, Zaleter Ignac, Muh Alojzij

stala v veži močnejša kot somrak. Menihi v temnih oblačilih so resnobno gledali ves prizor in čakali, da odidejo s truplom v grajsko kapelo. Bili so močje vsake starosti in vsake zunanosti, vsi pa so imeli v obrazu nekaj, kar označuje cerkvenega človeka izza nekdaj. Med njimi in mrtvim vitezom je mirno stal Gilbert z nagnjeno glavo in povešenimi očmi, bledega obraza in s stisnjenimi ustnicami; zrl je na svitile lase svoje matere, na roke, ki so objemale rajnkega, ter poslušal njeno težko dihanje, ki ga je venomer pretrgavalo bolešno ihtenje. Zda se je zopet zalajali psi in z dvorišča se je oglašil močan mlad glas skozi široko vežo:

»Sežgite morilca! V grad Stortford! Zažgite ga!»

Gilbert se je naglo ozrl in gledal v temo, odkoder je prišel glas. Tako ni videl, kako se je mati pri teh besedah vzdignila, se oprla na eno roko in uprla oči v isto smer. Predno pa je mogel kaj reči, je kakih sto grl povzelo klic:

»Sežgite izdajco! Ubijte morilca! V Stortford! Suhljadi in smole! Hitro!»

Visoko in nizko, hripavo in razločno so se glasile besede. Tamkaj sredi razjarjenih množic pa so bile oči, ki so se v temi svetile kot pasje.

Sredi vpitja se je začel ropot zapahov in škripanje tečajev; hlapi so odpirali vrata blevov, da pripeljejo konje in prinesejo sedla za pot. Eden je na ves glas klical po luči, drugi pa je svaril ljudi pred kopiti svojega

nego to: bil je gospodar na mestu svojega očeta; na eno samo njegovo besedo bi se podali njegovi vojaki in drugi podložni, da bi umorili moža, ki ga je ljubila, in požgali in uničili vse, kar je bilo njegovega. Hvaležna mu je bila, ker ni izpregovoril te besede. Ko pa je čula, da hoče Gilbert stopiti Arnoldu v dvoboju nasproti, ni čutila prav nobenega strahu za svojega dragega, ki je bil najspretnejši bорец daleč na okrog; na drugi strani je bila pa prepričana, da Arnold z ozirom na svoje viteštvo ne bo usmrtil mladeniča, ki jo imel komaj polovico njegovih let.

Ko so ji te misli šle po glavi, so menihi zopet zapeli. Na dvorišču je zavladal mir; oprode so dvignili nosila in sprevod se je počasi pomikal preko širokega tlakanega prostora proti kapelici blizu glavnih vrat.

Uro pozneje je ležalo truplo gospoda Raymondona pred oltarjem, na katerem je gorela množica voščenihi sveč. Na najnižji stopnici je klečal Gilbert sam, s sklenjenimi rokami in povzdignjenimi očmi, nepremično kot kip. Vzel je dolgi meč s prsi mrtvega in ga postavil ob oltar. Na ostrini so se poznali sledovi udarcev in temne lise na njem so pričale o delu, ki ga je bil njegov lastnik vršil svoj zadnji dan. V preprosti veri tište krvave dobe je Gilbert Warde prisegel pri vsem, kar je bilo svetega njemu in njegovim, tam pred božjim oltarjem, pri nepokopanim truplu svojega očeta, da mora ta meč očrneti od krvi očetovega morilca, predno ga zopet očisti.

(Nadaljevanje.)

In Fajdiga Ignac (odbornik). Nerazumljivo je, da so g. župnika prezrili, ki je bil 25 let v občinskem odboru in je 20 let vzorno in nesebično vodil blagajniške posle krajevnega šolskega odbora. Ker mu občina ni redno izplačevala dolžnih zneskov, je par let popolnoma sam vzdrževal šolo. Zato bi bilo umestno in pravično, da se ga obdrži v šol. odboru. Občina dolguje šoli v celoti 8344 Din. Največ je občina šoli izplačala v zadnjih letih (1932-33). Prejšnja leta pa skoraj nič. Na ta način šola seveda ne more prepevati. G. P.

Nakaj novice (Dragatuš)

V našo prijazno župnijo prihaja lepo število »Domoljubov«, čeprav v listu le redko kaj berete o nas. Komaj vsako leto enkrat se oglasi. Živimo bolj sami zase. Organizacijsko življenje ni pri nas posebno živo. Zlasti fantje nimajo prilike, da bi se gihali, odkar ne prihajajo več v prosvetno društvo. Imamo župn. odbor Kat. akcije, Mar. družbo in pevski zbor. Tu se bo treba poprijeti dela z vso silo. — Zadržana mlekarica na Tančji gori je začela v težave. Kriza vsepovsod! — Pripominjamo se, da je naša fara kakor grunt brez gospodarja, ki ga obdeluje sosed. Naš g. župnik je zbolel. Čujemo, da se mu zdravje vidno boljša in ga bomo lahko kmalu veselo pozdravili v svoji sredi. Bog daj!

Cenieni naročniki!

predvsem oni, ki prejemajo »Domoljuba« naravnost na svoj naslov, prejmejo v današnji številki **položnico**

za obnovitev naročnine za leto 1934. V svojo lastno korist naj se te položnice poslužijo vsak najkasneje do konca januarja, ker le v tem primeru mu bo nudil »Domoljuba« za primeroma malo vsoto 38 Din poleg obilice koristnega in zabavnega čtiva že zagotovilo, da prejme v primeru najhujše nesreče — če mu pogori stanovanjska hiša — takoj po overovljenem naznanilu

1000 Din podpore

Preudaren gospodar radi tega ne bo odlašal s plačilom naročnine, ampak bo to nalogo postavil pred vse druge opravke. Za »Domoljuba« se mora v vsaki naši hiši najti potreben denar vsaj do konca januarja.

Kdor pa nikakor ne zmore celoletne naročnine, plačuje isto seveda lahko tudi polletno (Din 19.—) ali četrtletno (Din 10.—), toda tak naročnik ne more biti deležen ugodnosti, ki smo jih prej navedli.

Za kraje izven države velja »Domoljub« na leto Din 60, za pol leta Din 30.

Skupni naročniki, ki prejemajo list pri domačem poverjeniku, plačajo celoletno samo 36 Din, ker s tem uprava nekaj prihrani na poštnini. Skupne naročnike še prav posebno prosimo, naj gredo domačim poverjenikom in poverjenicam kar največ mogoče na roko in jim s tem olajšajo težavno delo pobiranja naročnine in agitacije za list. Vsak naj plača, če le količjak možno, celoletno naročnino v znesku Din 36.

Kako se izpolni položnica, je pač vsakemu našem naročniku dovolj znano. Za našo upravo je glavno to, da vsak doseđani posamezni naročnik zapiše vrhu srednjega dela položnice besedo »Star«, morebitne spremembe v naslovu: nove hišne številke ali novo bivališče pa na hrbitu srednjega dela. Samo ta del položnice sprejme naša uprava. Ker se plača pri vsakem plačilu s položnico pristojbina 50 par, vam za pismena sporočila na zadnji strani položnice ni treba plačati posebne poštnine.

Položnice smo priložili vsem poštanim naročnikom brez izjeme. Ako bi kdo imel naročnino za leto 1934 že plačano, naj odda položnico svojemu go

Razno.

(Podolnica pri Horjulu)

Po daljšem odmoru se je v naši vasi zopet naselila bela žena in je zahtevala dve žrtvi, dve 70-letni ženci. Prva žrtev je bila Franciška Lešnjak, mati Mihaila Lešnjaka, misijonskega brata v Afriki. Neprizadevano je zatislila smrti oči Mariji Verbič, ki je zapustila žalujočega moža. Obe težko prizadeti hiši, ki ju že dolgo obiskuje naš list, sta po teh izgubah svojih najdražjih, polni žalosti. Naj jih tolaži Bog! Preostalem naše sožalje! — Prezgodnja zima nas je kar zares zgrabila. Nič nismo bili nanjo pripravljeni. Letina je bila slaba, davke pa je treba redno odrajtovati. Kmet s strahom gleda v bodočnost.

Gospodinjki tečaj (Dobrunje)

V prostorih občinske ubožnice v Sostrem se je zaključil drugi tromesečni kmetijsko-gospodinjki tečaj, katerega je obiskovalo 17 deklet-gojenk s prav dobrim uspehom. Gojenke so pod vodstvom ge. Odlasekove in gd. Kračnikove priredile razstavo gospodinskih, kuharskih in ročnih del v prostorih društvenega doma v Sostrem v nedeljo, dne 26. novembra t. l. Razstavo je obiskalo mnogo ljudi. V obeh letošnjih tečajih se je izvežbalo 34 deklet, kar jim bo kot bodočim gospodinjkam veliko koristilo.

znancu, ki še nima »Domoljuba«, in ga nagovori, da si naroči ta prekornisti list.

Kdor bi pa položnice pomotoma ne prejel ali bi jo izgubil ali pokvaril, lahko stopi na domačo pošto in prosi, da mu po uradni položnici odpokliče znesek 38 Din na številko 10652 — Uprava »Domoljuba«. Taka položnica velja samo 25 par, torej še vedno manj kot pa dopisnica, s katero bi zahtevali od uprave novo položnico. vrhutega pa mora še uprava plačati poštnino za pošiljatev položnice.

Vsem našim doseđanim naročnikom je popolnoma prosto, da si sami izbere način prejemanja lista, to je, da kdo prestopi od posameznih k skupnim ali pa narobe. Treba je samo upravo pravočasno obvestiti o tej spremembi. Naročnik, ki je doslej prejemal list pri poverjeniku, bi v tem primeru napisal: Doslej sem prejemal list pri poverjeniku M. N., odslej mi ga pošiljajte na tu navedeni naslov. — Nasprotno bo pa doseđani posameznik prosil, naj se črta njegov doseđani naslov, ker bo »Domoljuba« prejemal pri poverjeništvu domače župnije. — Vsaki tozadevni želji se radevolje ustreže, da jo naročnik le pravočasno sporoči.

Z ljubljanskega trga

V Ljubljani, dne 12. dec. 1933.

Vse cene so po večini neizpremenjene. Le na živilskem trgu za vsakdanja kuhinjska živila se je cena za spoznanje dvignila in sicer zaradi manjšega dovoza na trg. Močno so se podražila jajca, ki jih zdaj prodajajo na ljubljanskem trgu po 1 Din in celo po 1.25 Din. Seveda so to izjemne cene za izbrana, fina jajca. V splošnem so jajca po 2.25 Din par.

Cene živine: voli I. vrste 4 do 4.50 Din, voli II. vrste 3 do 3.75 Din, voli III. vrste 2 do 2.5 Din, telice I. vrste 4 do 4.50 Din, telice II. vrste 3 do 3.75 Din, telice III. vrste 2 do 2.75 Din, krave I. vrste 3 do 3.75 Din, krave II. vrste 2 do 2.75 Din, krave III. vrste 1.50 do 2 Din; teleta I. vrste 6 Din, teleta II. vrste 5 Din; prešiči: domači 7 do 8 Din, hrvaški 7.50 do 9 Din, pršutarji 6 do 7 Din.

Cene mesa: goveje meso I. vrste: prednji del 8 do 9 Din, zadnji del 10 do 12 Din; goveje meso II. vrste: prednji del 7 do 8 Din, zadnji del 3 do 10 Din; goveje meso III. vrste: prednji del 5 do 6 Din, zadnji del 7 do 8 Din; telečje meso I. vrste: prednji del 12 Din, zadnji del 14 Din; telečje meso II. vrste: prednji del 10 Din, zadnji del 12 do 14 Din. Svinjsko meso velja: domači prešičev 11 do 17 Din, hrvaških prešičev 10 do 16 Din; prekaena svinčina velja 16 do 20 Din, svinjska mast 17 do 18 Din, domača slanina 13 do 14 Din, hrvaška slanina 14 do 15 Din. Konjsko meso velja 4 do 6 Din, ovčje meso 6 do 10 Din.

Cene kožam: Goveje surove kože: telečje 14 Din, volovske 10 Din, kravje 9 Din, bikove 7 Din. Svinjske kože so po 5 do 6 Din od domačih prešičev, po 3 do 4 Din pa od hrvaških prešičev.

Cene žitnih pridelkov: V prosti trgovini velja pšenica 155 do 165 Din, ječmen 115 do 135 Din, rž 115 do 135 Din, oves 105 do 130 Din, koruza 115 do 125 Din, fižol 300 do 325 Din. Borzne cene: pšenica velja 145 do 150 Din, koruza 130 do 132.50 Din, umetno sušena 120 do 122.50 Din.

Cene mlevskim izdelkom: pšenična moka velja 260 do 280 Din, koruzna moka 150 do 225 Din. Borzne cene: beška pšenična moka nularica 25 do 260 Din, banatska pšenična moka nularica 20 do 270 Din.

Drobni poljski in drugi pridelki: Zaradi hudega mraza je dovoz na trg zdaj nekoliko šibkejši, blaga pa je seveda kljub temu vsak tržni dan dovolj na prodaj. Krompir je na drobno po 1 Din, na debelo pa po 70 do 80 par. Zeljnate glave so na drobno po 1.50 do 2 Din ena, na debelo pa 1 par prodajajo komaj po 50 par kilogram. Vemo za primer, ko je kmetovalec prodal cel voz zelja po 35 par kilogram. Kislo zelje velja 2.50, kisla repa 2 Din kilogram. Precej draga je zdaj zelenjava: salata endivija po 50 par do 1 Din glavica, motovilci in špinaci po 1 do 1.50 Din mala merica. Cebula je po 1.50 do 2 Din kilogram.

Cene mlečnih izdelkov: mleko velja 2 do 2.50 liter ter kaže, da se bo splošno pocenilo. Temu je

Gojenke kmet. gospodinjkega tečaja v Dobrunjah-Sostrem. (glej dopis).

kriva predvsem huda konkurenca med mlekarji, ker zaradi stiske za denar hoče vsak prodati svoj pridelek tudi za nižjo ceno. Razen tega je zdaj mleka pri živinorejcih precej več, kakor ga je bilo na primer poleti in jeseni, ko je bila molza slabša in so kmetje tudi doma porabili precej mleka. Surovo maslo velja 28 Din kilogram, topljeno maslo pa 24 do 26 Din kg. Različni siri so od 18 do 24 Din kg.

Cene sadja: Na trg pride zdaj nekoliko manj sadja pravih pridelovalcev na trgu skoraj ni. Večinoma prodajajo le prekupčevalci, ki letos dobro zaslužijo s sadjem. Najboljša jabolka so kar po 8 Din, navadna cena dobrim jabolkom pa je 5 do 6 Din kg. Hruške so po 3,50 do 4,50 Din kilogram, črno grozdje po 6 Din, kostanj po 1,50 do 2 Din liter. Laški maroni je po 12 Din kilogram. Suhe slive so po 6 Din kilogram, orehovi pa letos skoraj nič ne prinesejo na trg. Med prodajajo po tehle cenah: ajdov med 16 Din, hojev 17 Din, cvetlični 18 Din kilogram.

Cene perutinski: kokoši so po 20 do 30 Din ena, piščanci 25 do 35 Din par. Zdaj pred prazniki bo perutinski trg zelo živahen ter bodo verjetno tudi cene nekoliko višje.

Cene krmlilov: seno 45 do 55 Din, slama 35 do 40 Din, detelja (lucerna) 60 Din za 100 kilogramov.

Zivinski sejem zadnje sredo je bil v Ljubljani zelo slab. Prignanih je bilo 111 konj, 74 volov, 38 krav, 11 telet ter 111 prešičkov za rejo. Prodanih je bilo komaj 17 konj, 18 volov, 17 krav, 8 telet ter 75 prešičkov za rejo. Razen s prešiči za rejo, skoraj ni bilo nobene prave kupčije.

Razno

Dober papir za cigarete

Slovo. Sin odhaja v svet. Mati s strahom premišljuje, kako bi ga mogla obvarovati na duši. Podari mu novi zakon sv. pisma in mu polaga na srce: »Pogosto čitaj to knjigo, iz nje boš zajemal moč v boju proti zlu.« — Sin je že davno pozabil na to materino darilo. Nekoč mu je prišla zopet v roke ta knjiga. »Oj, to bo pa dober papir za cigarete,« pravi, iztrga iz nje prvi list in si vžige cigareto. Tako dela dan za dnem. Že je pokadil vse štiri evangelije in dela apostolska. Nekoč pa mu obliči pogled na tem, kar stoji na listku in čita: »Bratje, veste, da je že ura, da od spanja vstanemo. Noč se je pomaknila in dan se je približal. Odložimo torej dela teme in si nadenimo orožje svetlobe. Kakor po dnevi hodimo pošteno, ne v požrečnosti in v pijanosti, ne v nečistosti in nesramnosti, ne v prepiru in nevoščljivosti, ampak nadenite si Gospoda Jezusa Kristusa in mesu ne strezite za poželjivost.« (Rimlj 13, 11—14.) Ta dan ni več kadil cigarete, marveč, kot drugi Avguštin je jokaje napisal materi pismo, da hoče začeti novo življenje. Kupil si je novo sveto pismo in ga vsak dan čital.

Kralj je zadel v loteriji

Pred tedni je obiskal norveški kralj razstavo kmetijskih izdelkov v Oslu. Pri vходу je kupil srečko razstavne loterije, katere zrebanje se je vršilo v njegovi navzočnosti. Lahko si mislimo, kakšno veselost je vzbudilo dejstvo, da je kralj, ki je zadel, osebo dvignil dobiček — tri kilograme sira. Nesel ga je domov in objubil, da ga pojedo na dvoru.

Vrednost vseh ameriških železnic v ameriških Združenih državah znaša 1.190.000.000.000 dolarjev.

Izmed 125 milijonov skupnega prebivalstva v Združenih državah jih spada h kakšni cerkvi nekaj nad 50 milijonov.

Sin bivšega cesarja nameraval kandidirati. Kakor so pisali nemški listi, je malo manjšako, da ni pri volitvah 13. marca nastopil na fašistični glasovnici sin bivšega cesarja Viljema, Friderik,

bivši prestolonaslednik, kot kandidat za predsednika namesto Hitlerja. Vse je že bilo urejeno in Hitler je bil pri volji, da se umakne, a celo stvar je postavil na glavo bivši cesar, ko je iz svojega preganstva iz Doorna na Nizozemskem zaklical svojemu sinu odločni »Ne«. In Friderik se je moral ukloniti, kajti ve, da bi mu drugače petični oče odklonil svojo nadaljno denarno pomoč.

Tekom svetovne vojne je bilo na Francoskem 2.260 cerkva porušeni; od teh se je do danes popravilo in prezidalo samo 500.

Govoreča tehtnica. Neki ameriški mehanik je izdelal posebne vrste tehtnice ali vago, ki ne kaže teže po številkah, ampak isto naznani po govorečem aparatu v svoji notranjosti.

Mehiška država šteje v svoji armadi 307 generalov in samo 40.000 prostakov-vojakov.

Moderno urejeno kmetijo ima ameriški predsednik Roosevelt. Zemljišče obsega 2.000 akrov in se mu dobro izplačuje, osobito s sadjem, zakaj predsednik ima nanajhen nad 20.000 breskvinih dreves, poleg teh pa še 5000 tri, ki letno donesajo do 15 ton grozdja.

Zgodovinarji računajo premoženje egipčanskega kralja Ramsesa ob njegovi smrti na 10 milijard dolarjev, torej bogat kot današnji avtomobilski kralj Ford.

Na otoku Ceylon živi posebne vrste riba pasabae po imenu. Ta riba se plazi tudi po suhem in sicer leze včasih celo miljo daleč od obrežja.

Panamske slannike ne delajo v Panami, ampak v republiki Ecuador.

Brezdinnni smodnik je leta 1867 izumil nemški kemist J. F. Schultz.

Kamenotisk (litografijo) je l. 1798 izumil Čeh Alojz Senefelder; stereotisk je izumil škota William Ged-a (l. 1725).

Največji svetovni izumitelj vseh vekov, Thomas A. Edison (1847—1931) je dal uradno patentirati 1.200 svojih iznajdb.

Zadnje besede umorjenega predsednika Wm. McKinleya so bile: »To je božja določba. Kaj se zgodi Njegova volja, ne pa naša!«

Tatinska sraka. Nemški listi poročajo o zanimivem slučaju, ki potrjuje tatinske nagone srakega rodu. Pred 85 leti je izgubil nekemu prebivalcu v mestu Elstri (Lužice), ki je stanoval blizu cerkve, poročni prstan. Zaman ga je povsod iskati, zaman sumnil na to ali ono stran — prstana ni nikdar več videl. Sedaj so slučajno našli ta prstan v nekem skrivališču na cerkvenem zvoniku, kjer od nekdaj gnezdiijo srake. Jasno je, da je bila prstan svojčas odnesla v svoje gnezdo tatinska sraka.

Skoraj neverjetno se sliši. Nekaj navadnega je v današnjih časih, ako filamo, da je bila kje uslužbenec znižana plača, ali pa, da jih je bilo gotovo število odpuščenih. Čudovito iziemo v tem oziru pa tvori predsednik nekega podjetja v San Francisku, ki je preteklo leto dvakrat zvišal plačo svojim uslužbencem, namreč s 1. januarjem in 1. majem. Poleg tega je zdaj objavil, da bodo imeli uslužbenec od 1. maja prosto vanko drugo soboto celi dan, ne da bi se jim plača kaj odrgala. Ta mož bi v resnici zaslužil, da bi ga dali v okvir.

Jetika povzroča smrt bolnikom v starosti od 14. do 45. leta v tolikem številu žrtv, kakor nobena druga bolezen.

7a smeh

Kdo ima prednost? Prvi gost: »Natakar, odprite okno, saj se bom še zadušil tukaj.«

Natakar takoj odpre okno.

Drugi gost (čez trenotek): »Prosim, zaprite okno, tukaj je grozen prepih.«

Natakar hiti zapirati okno.

Prvi gost: »Zakaj ste zaprli okno? Odprite ga zopet!«

Natakar teče k hotelirju: »Gospod, neki gost zahteva, da odpre okno, a drugi, da ga zopet zaprem. Koga naj ubogam?«

Hotelir: »Onega, ki še ni pojedel.«

Staro vino. V restavraciji prinese natakar zaprskano steklenico »Bordeauxja«.

Gost: »Koliko je staro to vino?«

Natakar: »Štirinajst let.«

Gost: »Čudno, prečudno! Uboga muha, že štirinajst let plava v steklenici!«

»Zakaj pa je Dobernik lovil ribe brez črva na trnku?«

»Zato, ker sta se s štibernikom domenila, da tisti, ki prvi ribo vjame, plača liter vina.«

Zopet znižane cene!

VELIKO veselje bode celo leto v rodini, ako si nabavite manufakturno blago v Trgovskem domu Sternecki, ker tu so cene zelo nizke, izbira ogromna, blago pa izvrstne kakovosti. Zahtevajte vzorce platna, gradla, flanele, barbenta, cefirja, sukna, kamgarna, volne, svile, klota, poplina, kretona, tiskanine, sploh vse manufakturne robe.

TRGOVSKI DOM
Sternecki
TOVARNA PIALA IN ORLEA

Celje št. 19

Vzorci in cenik zastoj!

Novi župnik, bod' pozdravljen!
(Predvor nad Kranjem)

En mesec smo bili brez župnika. Sedaj smo ga pa že dobili in sicer gospoda svetnika Valentina Sitarja iz Zagorja. Dekleta so napletla veliko vencev, fantje so postavili mlaje in slavoioke. — Sprejema se je vsa župnija v velikem številu udeležila. Gasilci in narodne noše, vsi na konjih. — Upamo, da smo dobili vrednega naslednika č. g. Lakmaverja. — Sneg pokriva zemljo že ves mesec. Mrz pa močno pritiska. Dolga bo zima! Stelje skoraj nikjer nič nimajo. Ajdo spravljajo iz zasneženih kozolcev. Za poplavlence se je po župniji nabralo precej krompirja in fižola. »Domoljub« ostanemo še nadalje vsi zvesti naročniki in prijatelji. Zelo nas je presenetila smrt dr. Ivana Perneta. Bil je eden izmed najboljših sinov Slovenije. Veliko smo z njim izgubili.

Nič novega. Gospodar se vrača s sejma. Hlapec pride z vozom na kolodvor. Med potjo se razvije sledeč pogovor:

Gospodar: »No, kako je kaj doma?«
Hlapec: »Nič novega.«
Gospodar: »Torej vse pri starem?«
Hlapec: »Da, to se pravi, samo Sultan je pe gini!«

Gospodar: »Kako se je to zgodilo?«
Hlapec: »Konji so ga pomendrali.«
Gospodar: »Kako to, da so ga pomendrali?«
Hlapec: »Ko se je rešil iz ognjene nevarnosti, je ostal pod njihovimi kopiti.«

Gospodar: »Kakšne ognjene nevarnosti?«
Hlapec: »Konjski hlev je pogorel.«
Gospodar: »Kdo ga je zažgal?«
Hlapec: »Ne vem.«

Gospodar: »No, kdo pa ve?«
Hlapec: »Nič, ker smo bili vsi pri senu.«
Gospodar: »Ali je bila stara mati tudi pri senu?«

Hlapec: »Ne, ni bila.«
Gospodar: »No, potem pa ona ve.«
Hlapec: »Ne ve.«
Gospodar: »Zakaj ne?«
Hlapec: »Našli smo njene kosti na pogorišču.«
Gospodar: »Konjskega hleva?«
Hlapec: »Ne, na hišnem pogorišču.«

To je najboljši

kar sem doslej preizkusil! Nekaj kapljic pravega Fellerjevega Eisa-fluida zadostuje, pa boš tudi Ti tako govoril! Imaš-li bolečine v obrazu, po vsem telesu? Te li muči glavobol, zobobol, trganje? Želiš li

najboljše za nego zob, kože, glave? Morda si preveč občutljiv za hladen zrak? Rabi Eisa-fluid! Fellerjev pravi Eisa-fluid je vsekakor močnejši, izdatnejši in boljše učinka kot francosko žganje. Fellerjev Eisa-fluid se doživlja v lekarnah in zadevnih trgovinah po 6 Din, 9 Din in 26 Din.

Po pošti namenjaj 1 zavitek (9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 veliki specialni steklenici za 38 Din, štirje taki zavojci za samo 173 Din pri lekarnarju Evgen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 16 (Savska banov.). Odobreno po min. soc. pol. in nar. zdr. št. 100, 24. III. 1932.

Zapomnite! Eisa-fluid ostane Eisa-fluid!

Naznanila

n Podružnica zveze absolventov kmetijskih šol — Ljubljana, bo imela svoj ustanovni občni zbor v nedeljo, dne 17. decembra ob 9 dopoldne v dvorani Kmetijske družbe v Ljubljani. Vabimo vse absolutne kmetijskih šol (tudi zadržane), bivajoče v območju ljubljanskega okraja, da se tega ustanovnega občnega zbora gotovo udeležijo.

n Brežice. Letni kramarski in živinski sejem, ki se je dosledaj vršil zadnjo soboto pred božičem, se je z dovoljenjem banske uprave prestavil na 19. decembra. Kupci in prodajalci vabljeni!

n Kat. prosv. društvo v Št. Jakobu ob Savi vpripori v nedeljo 17. dec. ob 3 pop. — dramo v 4 dejanjih — »Napoleonov oficir«. Vabimo vse!

Izgubljeno je bilo v nedeljo pred večernim vlakom v Ljubljano par sto korakov pred železniško postajo Črna na cesti v smeri iz vasi Loše leseno stojalo za fotoapar. Poštenega najditelja vlijudno naprošamo, da ga odda v hiši g. Ancona na Savi.

Po zelo nizkih cenah, znižano si preskrbite raznovrstno blago: šote, čaj, barbente, jopice, srajce, oboje, nogavice itd. v moji trgovini, tako, da boste z nakupom gotovo zadovoljni. Priporočam se: FRANJO PIRC, trgovina z mešanim blagom v Zuzemkeru.

Prekliče. Podpisani obžalujem, da je postala Franciška Košir zaradi mojega govorjenja vznemirjena in s tem tudi užaljena. Kogovšek Valentin.

KARITAS

ZAHVALE

Za hitro izplačilo cele zavarovane vsote po rani materi se Vam najtopeje zahvaljujem

HRASTAR ANTON I. r.

Moste pri Ljubljani, 9. dec. 1933

Stejem si v svojo dolžnost, da to kulturno ustanovo vsem priporočam, ker mi je bila zavarovana vsota takoj v redu izplačana

RANNER KRISTJAN I. r.

Maribor, 5. dec. 1933.

Ker mi je bila zavarovana vsota takoj točno izplačana, se zavarovanju »Karitas« najpejše zahvaljujem in ga vsem priporočam.

STRAH ELIZABETA I. r.

Maribor, 7. dec. 1933.

Ni vedel o čem govoriti. Oče s svojim dvajsetletnim sinom je delal v gozdu, Sina so imeli za mutastega, ker ni nikoli besedice izpregovoril. Ko pa je videl, da je oče v smrtni nevarnosti, mu z jasnim glasom zakliče: »Umakni se!«

Oče odskoči in se silno začudi nad svojim »mutastim« sinom. »Ti vendar znaš govoriti! Zakaj pa do zdaj nisi govoril?« ga vpraša oče.

»Nisem vedel, o čem bi govoril,« mu odvrne sin.

»Da, kadarkoli morem, grem na kosilo v goštilnico.«

»Gotovo so vam jedi tam ljubše, kot pa doma, ki jih kuha vaša žena.«

»To ravno ne, ampak v goštilni lahko ukazujem, doma pa ne.«

Mali oglasnik

Vanka drobna vrstica ali nje prostor vetja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico ako kupujejo kmetijske pridelke ali prodajajo svoje pridelke ali istočasno poslovo oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Kovaški pomočnik

star 24 let išče službe v tovarni ali privatno. Izveščen vseh kovaških del posebno pa ukusnih vorov. Nastopil: ko takoj. Naslov v upravi Domoljuba pod št. 14522

Štedilnik

malo rabljen na dva ali tri cilindre kupim. J. Tavčar, Celenaravan št. 8 Poljane nad Škofjo Loko

Kovaški meh

po ceni prodaja Anton Dornič, Radovljica, Lencovo 33.

Gospodarsko poslopje

in trgovna, pripravna za vstopajenja se odda v anem v Smokcu na Gorenjskem. Pojani: Grašič Ignacij Brezje Gorenjsko

Mlin in posestvo

z več parcelami na Brezjah št. 3 se prodaja 29. dec. ob 9. uri pri sodišču v Radovljici.

Mlin na štiri tečaje

prodaja v Studencu št. 1. a. Dob pri Domitlah. Vzamem tudi hranilne knjižice.

Škornje, goizerce,

štetilne in druge čevlje najbolj pri Jernej Jeraj. Zapogo št. 10, Smlednik.

Gospod obrtnik

(in posestnik vrednosti ca. Din 150.000-) srednjih let se želi poročiti z dobrosrčno, značajno in pošteno gospodično z boljimi posestvom. Imam zelo veselje do kmetijskega gospodarstva. Ponudba na upravo Domoljuba pod »Sre na bodočnosti št. 14.216.

Obleke,

perilo, usnjate suknjice najceneje pri Proskerku, Ljubljana, Sv. Petra 14

Ugodno prodam

čez 200 kom. božičnih dreves nasajenih. J. Dežman, Peč št. 5. p. Višnja gora.

Manjše posestvo

prodam. Ceruvec Fr. Koseze 16, Vodice.

Lipovo cvetje

lepo v senci sušeno, ima napredaj Medved Hinko v Sv. Jurju pod Kumom; cena po dogovoru.

Posnemalnik

rabljen kuham. Ponudbe z opisom in ceno na upravo lista pod »V dobrih stanju« 14.561

Mlinarja

za navadni mlin, vajenega tudi malih navadnih mlinov popravi, sprejme J. Kosič, Ilvok p. Kranj.

Kravo s teletom

leno, težko, ki je prvič teletila, prodam. Jože Zivolič, Guncelje 9 pošta št. Vid n. Ljubljana.

Kmečko dekle

porabno za vsa kmečka dela, vzajem o Božju Komar Vinko, Dravica 22, p. št. Vid.

Lepe jastice

cele ali posamezne patirčke, ovčice, hlevčke, palme, vodnjake i. t. d. najceneje sv. Petra cesta št. 8, bivša trafikla, Ljubljana.

Kmečko dekle

16-18 letno, pridno, pošteno, vajeno vega kmečkega dela, se takoj sprejme. — Agnič, Srebrniče, Novo mesto.

Za živinorejce

neobhodno potrebno Težakovo olje za živino se dobi samo pri trdku M. Težak Zagreb. Gunduličeva ul. 13. v ročkah po 5 kg za Din 100 — po ročki s plačano poštnino

Posestvo

z gostilniško obrtjo in trgovino ob cesti blizu Trebnjega se prodaja. Pojani: daje Anton Novak, Blato 9, pošta Trebnje.

Molitev vse premaga

O'Connell, slavni prvak irskega naroda boju za svobodo in samostojnost, je nekoč opravljal duhovne vaje. Takrat se je dogodilo, da so v parlamentu pri neki seji njegovi poslušatelji zelo pogrešali njegovo navzočnost. Poslušali so po njega s prošnjo, naj prekine duhovne vaje, pride v skupščino in se zavzame za dobro stvar. Junaški boritelj, vedno velik duh, pa je dejal: »Gospoda, bodite mirni! Dokler tu molim, branim našo sveto stvar pred Bogom. Boj ircev za svobodo ne bo s tem ničesar izgubil. Kadar klečim v spovednici, sem močnejši kakor tedaj, ko se v parlamentu s skrčeno pestjo borim za pravice irskega naroda.« — Oremus!

Za Vas imamo

Vihar: D 65 Sitar: B 10
Nau. oline: D 95 Harmonika: D 4
Tambur: D 65 Gramofon: B 4

Zahlevajte brezplačni katalog

MEINEL & HEROLD

tovarna glasbil, prodaja

podružnica MARIBOR št. 105

V krsti se vozil

Na praškem kolodvoru se je nedavno zgodilo sledeče: Postajna policija je bila obveščena, da so na majhni postaji blizu Prage neznani možje oddali na vlak težak zaboj. Ko se zaboj odprl, so v njem našli krsto. Takoj se je raznesla vest, da se je zgodil strašen umor. Ko so pa krsto odprli, so v njej našli v svojo veliko začudenje živga človeka, ki je spal. Mož so zbudili iz sladkih sanj in ga prijel. Povedal je, da je s svojimi prijatelji stavil, da se bo peljal v Prago »črno«, in sicer v krsti. Stavo je možakar dobil, izgubil pa je igro, ki jo je igral z oblastmi.

Najboljša nogavica!

Pepček je prišel ves strgan in umazan iz šole. »Za božjo voljo, kakšen pa si! se ga je prestrašila mati.

»Veste, s sosedovim Tončkom sva se stepla.«

»Zakaj pa?«

»Zato, ker sem mu pustil, da je moje naloge prepisal.«

»Radi tega te vendar ne bo te; si.«

»O, pač, veste mati, vse moje naloge so bile napačne.«